

170 CL. CLAUDIANI
 Vulneribus paravulla vacat, relictisque contis
 Gloria sedati splendet insidantior oris.
 Ille tamen mandante procul Scilicet citatis
 Accelera vitæ quis, Italamq; momordit arenam;
 Felix, Elysiisque plagis & carmine diquis,
 Qui male suspectam nobis impendens arsit
 Vel keto purgare fidem: qui iudice ferro
 Diluit immeritum laudato sanguine crimen.
 Morte viri turbatus eques flectebat habenas,
 Totaque præcilio nutascent agmina coru,
 Ni celer instructa Scilicet legione secutus
 Subsidiis Peditum pugnam inflaurasset equestrem
 Quis Musis, iploque licet Pæane recepto
 Enarrare queat, quantum Gradius in illa
 Luce suæ dederit fundator sanguinis urbi?
 Altius haud unquam toto descendimus ense
 In Jugulum Scythiæ: tanta nec clade superbum
 Continuis Tanan, vel cornua fregimus Istri,
 Invisum miles sitiens haurire cruorem
 Per varias vestes, onerataque plaustra metallo
 Transit, & argenti cumulos, & cædis avarus
 Contemptas proculcat opes. pretiosior auro
 Sanguis erat. passim neglecti prodiga lucri
 Ira lrens strictis odium mucronibus explet.
 Purpureos cultus, absumptas igne Valentis
 Exuvias miserisque graves crateras ab Aris,
 Raptaque flagranti spirantia signa Corintho
 Callidus ante pedes venientibus obliquit hostis
 Incautum; neque enim feralis præda moratur.
 Sed iustos præbent stimulos monumenta doloris.
 Afferitur ferro captivum vulgus, & omnes
 Diversæ vocis populi, quos traxerat hostis
 Servitio, tandem dominorum fuge redempti
 Blanda cruentatis affigunt oscula dextris,
 Desertoque Lares & pignora læta revolvunt.
 Miratur sua quemque domus, cladesq; narrans
 Ordine, tum grati referunt miracula belli.
 Quis tibi nunc, Alarice, dolor, cum Marte perirent
 Divitiæ, spoliisque diu quaesita supellex,
 Pulsaretque tuas ululatus conjugis aures,
 Conjugis in viro quo dudum freta marito
 Demens a fonsidum gemmata monilia matrum,
 Romanasque alta famulas cervicæ pecebat?
 Scilicet Argolicas, Ephyrejasque puellas

Cæpe-

DE BELLO GETICO. 171
 Cæperat, & pulcras iam fastidire læqnas,
 Sed Dea quæ nimis obstat Rhamnusia votis,
 Ingemuit, flexitque rotam. donata pera vidu
 Pauperies, unoque die Romana rependit
 Quidquid ter denis acies amissimus annis.
 O celebranda mihi cunctis Pollentia seclis!
 O meritum nomen felicibus apta triumphis!
 Virtutis fatale solum; memorabile bustum!
 Barbariæ! nam saepe locis, ac sinibus illis
 Plena læcessito rediit vindicta Quirino.
 Illic Oceani stagnis excita supremis
 Cimbrica tempestas, aliaque immissa per Alpes
 Iisdem procubuit campis. Jam procius ætas
 Adveniens geminæ gentis permisceat ossa,
 Et duplices signet titulos commune trophæum.
 Hic Cimbro, forteque Getas, Scilicet peremptos
 Et Mario, claris ducibus, tegit Itala tellus.
 Disceite vesanz Roman non temere gentes.

CL. CLAUDIANI
 DE
 SEXTO CONSULATU
 HONORII AUGUSTI
 PANEGYRIS.

Præfatio.

OMNIA quæ sensu volvuntur vota diurno,
 Pectore sopito reddidit amica quies,
 Venator de fessa toro cùm membra reponit,
 Mens tamen ad sylvas & sua iustia redit,
 Iudicibus lites, aurigæ somnia currus,
 Vanaque nocturnis meta cavetur equis.
 Furto gaudet amans, permutat navita merces,
 Et vigil elapsas querit avarus opes.
 Blanda que largitur frustra sitientibus ægris
 Irriguus gelido pocula fonte sopor.

H 2 Me

Me quoque Musarum studium sub nocte silenti
 Artibus affluens sollicitare solet.
 Namque poli media stellantis in arce videbar
 Ante pedes summi carmina ferre Jovis.
 Utque favet somnus, plaudebant numina dictis,
 Et circumfusi sacra corona chori.
 Enceladus mihi carmen erat, victuq; Typhæus;
 Hic subit Inarimen, hunc gravis Ætna domat.
 Quam lætæ post bella Jovem fulceperit æther,
 Phlegææ referens præmia militiæ.
 Additur ecce fides, nec me mea iusto imago,
 Irrita nec fallum somnia misit ebur.
 En Princeps, en orbis apex equatus Olympo,
 En, quales memini, turba verenda, Deos,
 Fingere nil majus potuit sopor: altaque vati
 Convenit cælo præbuit aula par em.

AUREA Fortunæ Reduci si templa prioris
 Ob reditum vovere ducum, num dignius
 unquam

Hæc Dea pro meritis amplas sibi posceret ædes,
 Quam sua cum pariter trabeis repararet & Urbis
 Majestas? nec enim campus solemissi, & urna
 Luditur in morem, species nec difsona cætu,
 Aut peregrina nitet simulati Juris imago.
 Indigenas habitus nativæ Palætiæ sumunt,
 Et, patriis plebem castris sociante Quirino,
 Mars Agrusta sui renovat suffragia campi.
 Qualis erit terris, quem mons Evandrius offert
 Romanis avibus, quem Tiberis inaugurat, annus?
 Quamquæ omnes, quicumq; tui cognominis, anni
 Semper inoffensum dederint, successibus omnes,
 Sinque trophæa tuas semper comitata secures;
 Hic tamen ante omnes miro promittitur ortu
 Urbis & Augusti geminato nomine felix.
 Namque velut stellas Babylonis cura salubres
 Optima tunc spondet mortalibus edere fata,
 Cælicolæ cum cella tenent, summoque leruntur
 Cardine, nec radios humili statione recondunt;
 Haud aliter Latæ sublimis signiferæ aulæ,
 Imperii fidus propria cum sede locavit:
 Auger spes Italas & certius omina surgunt,
 Viârici concepta solo, cum pulcer Apollo
 Lustrat Hyperboreas Delphis cessantibus aras.

Nil

Nil eam Castaliæ rivis communibus undæ
 Dissimiles, vili nec discrepat arbore laurus:
 Antraque mæsta silent, in consultiq; recessus.
 At si Phœbus adest, & frenis gryphæ jugalem
 Riphæo tripodas repetens detorsit ab axe,
 Tunc sylvæ, tunc antra loqui, tunc vivere fontes,
 Tunc sacer horror aquis, adytisq; effunditur Echo,
 Clarior, & doctæ spirant prælagia rupes.
 Ecce Palatino crevit reverentia monti,
 Exultaque habitante Deo, potioraque Delphis
 Supplicibus lætæ populis oracula pandit,
 Atque suas ad signa jubet revirescere lauros.
 Non alium cæterè decuit rectoribus orbis
 Esse lærem, nulloque magis se colle potestas
 Æstimat, & summi sentit fastigia Juris.
 At tollens apicem subiectis regia rostris
 Tot circum delubra videt, tantisque Deorum
 Cingitur excubiis, juvat infra tecta Tonantis
 Cernere Tarpeia pendentes tupe Gigantes,
 Cælatasque fores; mediisque volantia signa
 Nubibus, & densam stipantibus æthera templis,
 Æraque vestitis numero puppe columnis
 Constita, subnixasque Jugis immanibus ædes,
 Naturam cumulante manu; spoliisque micantes
 Innumeros arcus: acies stupet igne metalli,
 Et circumfuso trepidans obtunditur auro.
 Agnosce sine tuos, Princeps venerande, Penates?
 Hæc sunt, quæ primis olim miratus in annis,
 Patre pio monstrante, petis, nil optimus ille
 Divorum toto meruit felicibus ævo,
 Quam quod Romuleis victor sub menibus egit
 Te consorte dies, cum se melioribus addens
 Exemplis, civem gereret terrore remoto,
 Alternos cum plebe jocos, dilectaque passus
 Jurgia, patricialque domos, privataque passim
 Viere deposito dignatus limina fastu.
 Publicus hinc ardescit amor, cum moribus æquis
 Inclinat populo regale modestia culmen.
 Teque rudem vitæ, quamvis diademate necdum
 Cingebare comas, socium sumebat honorum.
 Purpureo totum gremio, parvumque triumphis
 Induit, & magnis docuit præ ludere fastis.
 Te linguis variæ gentes, milisque regatæ
 Fædera Perfarum proceres, cum Patre sed entem.

H 3

Hæc

Hac quondam videre domo, postoque tiamam
 Submisere genu, tecum præ larga vocavit
 Ditandas ad dona tribus: fulgentis tecum
 Collecti trabeatus ad delubra Senatus,
 Romano puerum gaudens offerre favori,
 Ut novus imperio iam tunc affluceret hæres.
 Hinc tibi concreta radice tenacius hæsit,
 Et penitus totis inolevit Roma medullis,
 Dilectæque urbis tenero conceptus ab ungue
 Tecum crevit amor: nec te mutare reverium
 Evaluit propria nutritor Bosphorus arce.
 Et quoties optare tibi, quæ mœnia malle,
 Alludens genitor regni pro parte dedisset,
 Divitis Auroræ folium, fortemque paratam
 Sponte remittebas fratri, regat ille volentes
 Assyrios, habeat Pharium cum Tigride Nilum:
 Contingat mea Roma mihi, nec vota sefellit
 Eventus, Fortuna novum molita tyrannum,
 Jam tibi quæret at Latium; belloque secundo
 Protinus Eoa velox æcietus ab aula
 suscipis Hesperiam patrio bis Marte receptam.
 Ipsa per Illyricas urbes Oriente relicto
 Ire Serena omnes, nullo deterrita casu,
 Materna te mente fovens, Latioque futurum
 Rectorem, generumque sibi seniore supernas
 Jam repetente plagas, illo sub cardine rerum
 Sedula servatum per tot discrimina pignus
 Restituit sepe patris, castrisque marti.
 Certavit pietate domus, sidigæ reditum
 Conjugis officio Stiliconis cura recepit.
 Felix ille parens, qui te securus Olympum
 Succedente peti, quam lætus ab æthere cernit
 Se factis erevisse tuis! duo namque fuere
 Europæ Libyæque hostes. Maurus Atlas
 Gildonis furias, Alaricum barbara Peuce
 Nutrierat: qui sæpe tuum sprevere profana
 Mente patrem, Thracum venientem sinibus alter
 Hebræi clausus quis; alter præcepta vocantis
 Respuit; auxiliisque ad proxima bella negatis
 Abjurata palam Libyæ possederat arva.
 Quorū nunc meritam repetens non inmemor iræ
 Supplicis fruitur, natoque ulnore triumphat.
 Enle Thytiadæ pœnas exegit Orcelles:
 Sed mixtum pietate nefas, dubitandaque cæcis

Gloria, materno laudem cum crimine pensat.
 Pavit Juleos inviso sanguine Maues
 Augustus, sed falsa pii præconia fumpfit;
 In luctum patriæ civili strage parentans.
 Attibi causa patris rerum conjuncta saluti
 Bellorum duplicat lautos iisdemque tropæis
 Reddita libertasorbi, vindicta parenti.
 Sed mihi jam pridem captum Parnassia Maurum
 Pieris egit filibus chelys, arma Getarum
 Nuper apud socerum plestro celebrata recenti;
 Adventus nunc sacra tui libertæ edere Musis,
 Grataque paratis exorâs fumer bellis,
 Jam Pollentini tenuatus tuncere campi;
 Concessaque sibi (rerum sic admonet usus)
 Luce, tot amissis facilis, atque omnibus una
 Direptis opibus, Latio discedere iustus
 Hostis, & immensi revolutus culmine sacri,
 Turpe retextit iter, qualis piraticæ puppis,
 Quæ, cunctis insensa fretis, scelerumque referta
 Divitiis, multasque diu populata carinas,
 Incidit in magnam, bellatricemque tirremem,
 Dum prædam de more parat, viduatque casus
 Remigibus, scissis velorum debilis alis,
 Orbæ gubernaculis, antennis faucibus fractis,
 Ludibrium pelagi vento iactatur, & unda,
 Vastato tandem pinnas luitura profundo.
 Talis ab Urbe minas retro flecebat inanes
 Italian fugiens, & quæ venientibus ante
 Prona fuit, jam difficilis, jam dura reversis.
 Clausa putat sibi cuncta pavor, retroque relictos,
 Quos modo tenebat, rediens exhorruit annes,
 Undola tum forte domo vitreique sub austris
 Rerum ignarus adhuc ingentes pectore curas
 Volvebat pater Eridanus, quis bella maneret
 Exitus: imperiumne Jovi læsetque placerent,
 Evitæ Romana quies, an jura perotus
 Ad præscos pecudum damna ret secula ritus,
 Talia dum secum movet anxius, advolat una
 Naxadum, resoluta comam, complexaq; patrem,
 En Alaricus, ait, non qualem nuper ovantem
 Vidimus, exangues, genitor, mirabere vultus.
 Percenferè manum, tantaque ex gente juvabit
 Reliquias numerasse breves: jam desine massa
 Fronte queri, Nymphæq; choris jam redde sorores

Dixerat: ille caput placidis sublime fuentis
 Extulit, & totis lacem spargentia ripis
 Aurea rotanti micuerunt cornua vultu.
 Non illi madidum vulgaris arundine crinem
 Velat honos. rami caput umbravere virentes
 Heliadum, totisque fluunt electra capillis.
 Palla tegit latos humeros, curruque paterno
 Intemus Phaeton glaucos incendit amictus.
 Fulcaque sub gremio calatis nobilibus astris. (Aus
 Eberum probat urna decus: namq; omnia la-
 Argumenta sui Titan signavit Olympo,
 Mutatumque senem plumis, & fronde forores,
 Et fluvium, nati qui vulnera lavit anhel.
 Stat gelidis auriga plagis: vestigia fratris
 Germanæ servant Hyades, Cyenique sodalis
 Lacteus extentas aspergit circulus alas.
 Stelliger Eridanus sinuatis flexibus errans
 Clara Noti convexa rigat, gladiosq; tremendum
 Gurgite sidereo subterluit Oriona.
 Hoc Deus effulgens habitu prospicit cunctas
 Dejecta cervice Getas, tunc talia fatur.

Siceine mutatis properas, Alarice, reverti
 Consiliis? Itak sic te jam pœnitet ora?
 Nec jam cornipedum Tiberino gramine pascis,
 Ut rebare, tuum? Tuscis nec figis aratum
 Collibus? ô cunctis Erebi dignissime pennis,
 Tunc Giganteis urbem tentare Deorum
 Aggressus furis? nec te meus, improbe, saltem
 Terruit exemplo Phaethon, qui fulmina preceps
 In nostris efflavit aquis, dum flamma cœli
 Fletere terræis meditatur irena læcertis,
 Mortalique diem sperat diffundere vultu?
 Crede mihi, simili bacchatur crimine, quisquis
 A diripat Romæ spoliis, aut Solis habentis.
 Sic fatas, Ligures, Venetosque erectior amnes
 Magna voce ciet. frondentibus humida ripis
 Colla levant, pulcer Ticinus, & Addua visu
 Cœrulus, & velox Athelis, tardusque meatu
 Mincius, inque novem confurgens ora Timavus.
 Insulant omnes profugo, pacataque lætum
 Invitant ad præta pecus. Jam Pana Lyceum,
 Jam Dryadas revocant, jã rustica numina Faunos.
 Tu quoq; non parvum Getico, Verona, tripho
 Adjungis cumulum: nec plus Pollentia rebus

Con-

Contulit Aulonii, aut monia vindicis Aste.
 Hic rursus dum pacta movet, damnisq; coactus
 Extremo mutare parat præsentia casu.
 Nil sibi perjurium sensit prodesse furorem,
 Converti nec fata loco, multisque suorum
 Diras pavit aves, inimicaque corpora volvens
 Jonios Athelis mutat vir sanguine fluitus.
 Oblatum Stilico violato federe Martem
 Omnibus arripuit votis, ubi Roma periclo
 Jam procul, & belli medio Padus arbiter ibat.
 Jamque opportunam motu strepente rebelli
 Gaudet perfidiam, præbensque exempla labori
 Sustinet accensos allivo pulvere soles.
 Ipse manu metuendus adest, inopinacque cunctis
 Instruit arma locis, & quæ vocat usus, ab omni
 Parte venit. fesso si deficit agmine miles,
 Utitur auxiliis damni securus, & astu
 Debilitat saevum cognatis viribus Istrum,
 Et duplici lucro committens prælia vertit
 In se barbariem nobis utrumque cadentem.
 Ipsum te caperet, letoque, Alarice, dedisset,
 Nil calor incauti male festinatns Alani
 Dispositum turbasset opus. prope captus anhelum
 Verbere cogis equum, nec te vitasse volemus.
 I potius genti reliquus, tantisque superflus
 Danubii populus, i, nostrum vive trophæum.
 Non tamen ingenium tantis se claudibus atrox
 Deiecit: oculo tentabat transire montes,
 Si quæ per scopulos subitas exquirere posset
 In Rhetos, Gallosque divas: sed fortior obstat
 Cura ducis, quis enim viam non fallere pedus
 Possit, & excubiis vigilantia lumina regni?
 Causæ consilium non unquam reperit hostis,
 Nec potuit texisse suum. le creta Getarum
 Nolle prior, celerique doleis occurrere sensu.
 Omnibus exclusus cæptis coalescit in uno
 Colle tremens: fronde que licet de passus amaras
 Arboreo figat sonipes in cortice morsus,
 Et tetris collecta cibis, annique vapore
 Saviat aucta lebis, & mille probra superbus
 Ingerat obleso, captivaque pignora montis:
 Non tamen aut morbi tabes, aut omne periculum
 Doda subire fames, aut prædæ luctus ademptæ,
 Aut pudor, aut didis moyere pro cacibus ire,

H 5 Ut

Ut malè tentato toties se credere campo
 Cominus auderet. nulla est vidioria maior,
 Quàm quæ confesso animo quoque; subjugat hostes.
 Jamque frequens rarum decerpere trās fuga robur
 Cæperat inque dies numerus decretere castris;
 Nec iam feditio paucis occulta parari.
 Sed cunei, totaque palàm discedere turmaz.
 Consequitur, vanoque fremens clamore retentat.
 Cumq; suis iam bella gerit: mox nomina supplex
 Cum fletu, precibusque ciet, veterumque labori
 Admonet, & frustra jugulum parentibus offert;
 Desinoque malis animo sua membra, suaque
 Cernit abire manus, qualis Cybeleja quasians
 Hyblæus procul æra senex revocare fugaces
 Timuit conatur apes, quæ sponte relictis
 Descivere saxis: sonituque exhaustis inani
 Rapta; mellis opes, solitaque oblita latebra
 Perfida deplorat vacuis examina ceris.
 Ergo ubi præclusa vocis laxata remisit
 Frena dolor, notas oculis humentibus Alpes
 Adspicit, & nimium diversi flamine fati
 Præfentes reditus, fortunatosque revolvit
 Ingressus, solo peragens cum murmure bellum,
 Proterito leviter frangebat menia conto,
 Irridens scopolos, nunc desolatos, & expes
 Debita pulsato reddidit spectacula monti.
 Tunc sic Ausonium respectans æthera fatur:
 Heu regio fœnesta Getis, heu terra sinistris
 Auguriis calcata mihi, fatiare nocentum
 Cladibus, & tandem nostris infestiere pœnis!
 En ego, qui toto sublimior orbe lerebar,
 Ante tuum felix aditum, ceu legis exul,
 Addidistue reus flatu propiore sequentum
 Terga premor, quæ prima miser, quæ funera di-
 ais
 Posteriora queras? non me Pollentia tantùm,
 Nec capta cruciastis opes, hoc aspera fati
 Sors tulerit, Martiq; vices, non funditis armis
 Concederam, stipatus adhuc, equitumq; cætervis
 Integer, ad montes reliquo cum robore gessi,
 Quos Appenninum perhibent, hunc esse lerebat
 Incola, qui Siculum porrectus ad usque Pelorum
 Finibus ab Ligurum populos compleditur omnes
 Italiæ, geminunq; latus stringentia longe

Utra-

Utraque perpetuo discriminat æquora tractu.
 Huc ego continuam si per jugat tendere cursum,
 Ut prius irata fuerat sententia menti,
 Jam desperata valuisse luce, quid ultra?
 Omnibus oppeterem fama major et perulsi:
 Et certe morientis propius te; Roma, viderem.
 Ipsaque per cultas segetes mors nostra secuto
 Victori damnosa foret, sed pigriora nobis
 Romanus, caraque nurus, prædamque tenebat.
 Hoc magis exertum rapere incunctior agmen.
 Heu, quibus infidiis, quæ me circumdedit artem
 Fatalis semper Stilico! dum parèere fugit,
 Retulit hostiles animos, bellumque remenso
 Evaluit transferre Pado, proh fœdera lævo
 Deteriora Jugo! tunc vis extincta Cæsarum,
 Tunc mihi, tunc letum pepigi, violentior armis
 Omnibus expugnat nostram clementia gentem.
 Mars gravior sub pace læret, capiorque vicissim
 Fraudibus ipse meis, quis iam solaria fesso
 Consiliumve ferat? socius suspectior hoste!
 Atque utinam cunctos liceuisset perdere bello!
 Nam quisquis duro cecidit certamine, numquam
 Desinet esse meus, melius mucrone perirent,
 Auferretque mihi iustus levior sodales
 Vidua manus, quàm læsa fides, nullius clientum
 Permanet? insensu comites odere propinqui.
 Quid moror invisam lucem? quæ sedè recondam
 Naufragi fragmenta meique, quæve arva requiram,
 In quibus haud unquam Stilico, nimiumque po-
 tentis

Italiæ nostras nomen circumsonat aures?

Hæc memorans instante fugam Stilicone tetendit
 Expertas horrens Aquilas, comitatur cuntem
 Pallor, & atra Fames, & saucia lividus ora
 Luæus, & inferno stridentes agmine Morbi.
 Lustralem sic rite facem, cui lumen odoram
 Sulfure caruleo, nigroque bitumine fumat,
 Circùm membra rotat doctus purganda sacerdos:
 Rore pio spargens, & dira fugantibus herbis
 Numina, terrificumq; Jovem, Triviumq; precatus.
 Trans caput aversis manibus jaculatur in Austrum
 Secum rapturas cantata piacula tædas.

Acrior interea visendi Principis ardor
 Accendit cum plebe patres, & læpe negatum

H 6 Fla.

Flagitat adventum. nec tali publica vota
 Consensu tradunt atavi caluisse per Urbem,
 Dacia bellipotens cum fregerat Ulpium arma,
 Atque indignantes in jura redegit Arctos,
 Cum falces cinxere Hypanin, mirataque leges
 Romanum stupuit Mæotia terratribunal.
 Nec tantis patriæ studiis ad templum vocatus
 Clemens Marce, redidis, cum gentibus undiq; cinctam
 Exiit Heiperiam paribus Fortuna periculis,
 Latus ibi nulla ducunt nam flammæ imber in hoste
 Decidit: hunc docto trepidum fumante ferebat
 Ambustus sonipes: hic tæbescens solutus
 Subfedit galea, liquefactaque fulgore culpis
 Canduit, & lubitis fluxere vaporibus enses.
 Tunc contenta polo mortalis neficia teli
 Pugna fuit. Chaldaea mago seu carmina ritu
 Armavere Deos: seu, quod reor, omne Tonantia
 Obsequium Marci mores potuere mereri.
 Nunc quoq; præsidium Latio non deesset Olympi,
 Dehæret si nostra manus, sed providus æther
 Noluit humanoticulos auferre labori,
 Ne tibi jam, Princeps, soceri sudore paratam,
 Quam meruit virtus ambirent fulmina laurum.
 Jam toties missi proceres responsa morandi
 Retulerant, donec, differri longius Urbis
 Communes non passa preces, penetratibus altis
 Prostravit, vultusque palam concessit coruscis
 Impulit ipsa suis cunctantem Roma querelis:
 Dissimulata diu tristis in amore repulsa
 Vestra parens, Auguste, queror, quamvis usque
 tenebit
 Prælatas mea vota Ligur, vetitumque propinqua
 Luce frui. spatium discernens gaudia parvis,
 Torquebit Rubicon vicino nomine Tibrin?
 Nonne semel sprevisse sat est, cum redita bellis
 Africa venturi lustris ipse Principis Urbem?
 Nec duras tantis precibus permovimus aures?
 Attego frenabam geminos, quibus altior iras,
 Eleâi eandem equos, & nominis arcum
 Jam molita tui, per quem radiante decorus
 Ingredere toga, pugna monumenta dicabam,
 Defensam titulo Libyam testata perenni.
 Jamque parabantur pompæ simulacra futuræ
 Tarpeio spedianda Jovi, cæclata metallo

Classis juratos fulcaret emigrae stus,
 Ut Massyla tuos anteciret oppida currus,
 Palladiaque comas innexis arundine Triton
 Edomitis veheret equis, & in ære tremantem
 Succinctæ famulum ferrent Atlanta cohortes.
 Ipse Jugurthinam subiturus carcere penam
 Præberet fera colla iugo, vi captes & armis,
 Non Bocchi, Syllæ dolis, sed prima remittito
 Num prælens etiam Geticæ me laurea belli
 Declinare potest? sed sine capior ulla
 Tanta laudis erit? sua te benefacta morantem
 Conveniunt, meritique tuis obnoxia virtus
 Quod servavit amat. Jam flavescentia centum
 Messibus æstivæ detondent Gargara falces.
 Spectandosque iterum nulli celebrantia ludos
 Circumflexa rapit centenus sæcula consul.
 His annis, qui lustris mihi bis dena recentent,
 Nostra ter Augustos intra pomeria vidi,
 Temporibus variis: eadem sed causa trophæi
 Civilis dissensus erat. venire superbi,
 Scilicet ut Latio resptos sanguine currus
 Adpicerem? quisquamne prælatanda parenti
 Næstum limentia puer? perire tyranni,
 Sed nobis perire tamen. cum Gallica vulgo
 Prælia iactaret, tacuit Pharsalica, Cæsar.
 Namque inter socias acies, cognataque signa
 Ut vinei miserum, numquam visisse decorum.
 Restituit prisicum per te jam gloria morem
 Verior, & fructum sinceræ laudis ab hoste
 Desuetæ jam redde mihi sumptusque furoris
 Externi ipsollis fontes absolvet triumphos.
 Quem, precor, ad sinem Laribus sejuncta po-
 teltas
 Exulat, imperiamque suis à sedibus errat?
 Cur mea, quæ cunctis tribuere Palatia nomen
 Neglecto lqueant senio? nec creditur orbis
 Illinc posse regi? medium non deserit unquam
 Cæli Phæbus iter, radiastamen omnia lustrat.
 Segnius an veteres lstram, Rhenumque tenebant,
 Qui nostram colere domum? levissime tremebant
 Tigris; & Euphrates, cum sidera Medus, & Indus
 Hinc peteret, paceque mea peraret ab arce?
 Hic illi mansere viri, quos mutua virtus
 Legit, & in nomen Romanis rebus adoptans

Judicio pulchram feriem, non sanguine, duxit.
 Hic proles atavum deducens Ælia Nervam,
 Tranquillique Pii, bellatorisque Severi.
 Hoc civis dignare forum, conspectaque dudum
 Ora refer, pompam te colens ut mente priorem,
 Quem teneto patriis comitem suscepit ævo.
 Nunc duce cum socio juvenē te Tiberis adoret.
 Orantem medio Princeps sermone refovis:
 Numquam aliquid frustra per me voluisse du-
 bis.

O Dea, nec legum fas est occurrere matri.
 Sed nec post Libyam (falsis ne perge querelis
 Inculcare tuos) patriæ mandata vocantis
 Sprevimus. adveſtæ miſſo Stilicone crules,
 Ut noſtras tibi, Roma, vices pro principe conſul
 Impleret, generoſque ſocer. vidiffis in illo
 Me quoque, ſic credit pietas: non ſanguine ſolo,
 Sed claris potius factis experta parentem.
 Cuncta quidē cenſū nequeam peſſiſtingere linguīs,
 Quæ pro me, mundoq; gerit, ſed ab omnibus unū,
 Si fama necdum patuit, te, Roma, docebo,
 Subjeſtum noſtris oculis, & cauſæ agendi
 Speſſator, vel cauſæ ſui, populator Achivæ,
 Biſtoniæque plage, crebris fueſſe cubis amens,
 Et ruptas animis ſpirans in manibus Alpes,
 Jam Ligerum trepidis admoveſat ægmina muris,
 Tutior axillio bramæ, (quo gentibus illis
 Sidere conſueti favet inclementia cæli)
 Meque miſeratur calcato obſidite vallo,
 Spem vano terrore ſovens, ſi forte, remotis
 Præſidiis, urgente metu, qua vellet, obirem
 Condiſſione fidem: nunc me timor impulſit ultus,
 Et duce venturo ſreſum, memorēque tuorum
 Roma ducū, quibus haud umquā vel morte para-
 Fedus lucis amor pepigit diſpendia famæ. (ta
 Nox erat, & latē ſtellarum more videbam
 Barbaricos ardere focos. Jam claſſica primos
 Excierant vigiles gelida cūm pulcer ab Arſio
 Adventat Stilico, mediis ſed clauserat hoſtis
 Inter me, ſocerumque viam, pontemque tenebat,
 Addua, quō ſeiſſas ſpumofior incitat undas.
 Quid faceret? diſſerret iter? diſcrimina nullas
 Noſtra dabant ad eunda moras. petroperet ægme?
 Sed paucis comiſatus erat, nam plurima retro,
 Dum

Dum nobis properat ſuccurrere, liquerat ama
 Extera, vel noſtras æſies, hoc ille locatus
 Ancipiti, longum ſocias, hoc dumque putavit
 Expectaſſe manus, & noſtra pericula tendit
 Poſthabitis pulſare ſuis, mediumque per hoſtem
 Flammatuſ victuæ pia, propriæque ſaluti
 Immemor, & ſtrido proſtrernens obvia ferro,
 Barbara ſulmineo ſecuit tentoria curſu.

Nunc mihi Tydidem attollant carmina vatū,
 Quod juncto fidens Ichaco pateſcāda Dolonis
 Indicio, dapibuſque ſimul, religatæ ſomno
 Thracia ſopiti penetra verit ægmina Rheſi,
 Grajæque retulerit captoſ ad caſtra jugales,
 Quorum, ſi qua fides augentibus omnia Muſis,
 Impetus exceſſit Zephyroſ, candorq; pruinas.
 Ecce virum, taciti qui nulla fraude ſoporis
 Buſe palam ſibi pandit iter, remeatque creuentus.
 Et Diomedeis tantum præclarior auſis,
 Quantum lux tenebris, manifeſtaq; præſia ſurtis.
 Adde quod & ripis ſteterat munitor hoſtis,
 Et cui nec vigilem faſeſ componere Rheſum.
 Thrax erat, hic Thracum domitor, non telæ
 retardant.

Obiice non hegit fluvii, ſic ille minacem
 Tyrrhenam habente manū pro ponte repellens
 Trajecit clypeo Tibrin, quo texerat Urbem
 Tarquinio mirante Cocles, mediſque ſuperſtuſ
 Portennam reſpexit aquis, celer Addua noſtro
 Sulcatus ſocer. ſed cū tranarant, Etracſis
 Ille dābat tergum, Geticis he peſtora bellis.
 Exere nunc doſtoſ tanta certamine laudis
 Roma choros, & quanta viſ ſacundia pollet
 Ingeniſ, noſtrum digno ſonet ore parentem.
 Dixit, & antiquæ muros egreſſa Ravennæ
 Signa movet: ſamq; ora Padi, portuſque relinquit
 Flumineoſ, certis ubi legibus advena Neræus
 Æſtuat, & pronas puppeſ nunc amne ſecundo,
 Nunc redeunt, vehit; nudatæque litora fluſſu
 Deſerit, Oceani lunaribus æmula damnis.
 Lætor hinc Fano recipit Fortuna veſtuſto,
 Deſpiciturque vaguſ prærupta valle Metauruſ,
 Quæ monſ arte patens vivo ſe peritor arcu,
 Admittitque viam ſeſcā per vilcera rupis,
 Exuperans delubra Jovis ſaxoque minores

Apenninigenis culcas pastoribus aras,
 Quin & Circumni sacras victoribus undas,
 Candida quæ Latitis præbet armenta triumphis,
 Visere cura fuit: nec te miracula fontis
 Prætereant; tacito passo quem si quis adiret,
 Lentus erat: si vocè gradum majore citasset,
 Committatis fervebat aquis. cùmque omnibus una
 Sit natura vadis, fimiles ut corporis umbras
 Ostendant: hæc sola novam lætantia formem
 Humanos operant imitari flumina mores.
 Celsa dehinc parvulum prospectans Narnia cam-
 pum

Regali calcator equo, rarique coloris
 Non procul amnis abest; urbi qui nominis auctor
 Illic sub densa Sylvis arctatus opacis
 Inter utrumque jugum totis in tractibus albet.
 Inde, salutato libatis Tibride lymphis.
 Excipiunt arcus operosaque semita vallis
 Mollibus, & quidquid tanta præmittit urbi.
 Ac velut officitis trepidantibus ora puella
 Spe propiore tori mater sollicitior ornat
 Adveniente proco, vestesque & cingula comit
 Szpè manu, viridique angustat insipide pectus.
 Substringitque comam gemmis, & colla monili
 Circuit, & hæcis onerat candidibus aures.
 Sic oculis placitura tuis, insignior audis
 Collibus, & nota major se Roma videndam
 Oboluit, addebant pulcrum nova menia vultum;
 Audito perfectæ recens amore Getarum
 Profecitque opifex decori timor, & vice mira,
 Quam pax intulerat, bello discussa senectus;
 Exerit subitas turres, cinctisque cogit
 Septem continuo montes juvenescere muro.
 Ipse favens vocis, solitoque decencior æter,
 Quamvis assiduo noctem te daverit imbro,
 Principis & Solis radiis deterfa removit
 Nubila, namque adeo pluvius turbaverat omnes
 Ante dies, lunamque rudem madefecerat Auster.
 Ut tibi servatum scirent convexa serenum.
 Omne, Palatino quâ pons à colle recedit
 Milvius, & quantum licuit consurgere tectis
 Una repletur bæ facies, nudare videres
 Ina vitis, altas effulgere matribus ades.
 Exultant juvenes æquæ Principis annis.

Temannt prisca fenes, & in hunc sibi prospera fasti
 Gratantur durasse diem. moderataque laudent
 Tempora, quod ætemens aditu, quod lætore, solus
 Romanos vetuit curam præcedere Patres:
 Cùm tamen Eucherius, cui regius undique lan-
 guis,

Atque Augusta soror, fratri præberet ovanti
 Militis obsequium: sic illum dura parentis
 Instatit pietas in se vel pignora parci;
 Quiq; neget nato, procerum quod præflet honor.
 Hæc sibi cura senum, maturaq; comprobat ætas;
 Idque inter veteris speciem præsentis & aula
 Indicat, hunc civem, dominos venisse priores.
 Conspicuas tum flore genas, diademate crinem,
 Membraque gemmato trabem viridantia cinctu,
 Et fortes humeros, & certatura Lygo
 Inter Erythras surgentia colla smaragdos
 Mirari sine sine nurus, ignaraque virgo,
 Cui simplex calet ore pudor, per singula cernens
 Nutricem consultat animum, quid fixa draconum
 Ora velint, ventus fluitent, an vera minetur
 Sibila suspensum rapturi faucibus hostem.
 Ut chalybem indutos equites, & in ære latentés
 Vidit cornipedes: quam de gente rogabat
 Ferrati venerè viri? quæ terra metallo
 Nalcentes informat equos? num Lemnius auctor
 Addidit hinc in ferro, simulacraque bellis
 Viva dedidit gaudet metuens, & pollice monstrat,
 Quod picturatas galeæ Junonia cristas
 Ornet avis, vel quod rigidos vibrata per armos
 Rubra subaurato crispentur serica dorso.
 Tum tibi magnorum merces Fortuna laborum
 Perfulvit, Stillico: curru cùm vêtus eodem
 Urbè triumphantem generum florentia juvena
 Conspiceres, illumque diem sub corde referres,
 Quo tibi confusa dubiis formidæ rebus
 Infantem genitor moriens commisit alendum,
 Virtutes variæ fructus tenere receptos.
 Depictum servasse Fides: Constantia parvum
 Præfecisse orbi: Pietas fovisse propinquum.
 Hic est ille puer, qui nunc ad Rostra Quirites
 Evocat, & solio sultus genitoris æburno
 Gestarum Parribus causas ordine rerum
 Eventusque refert: veterumque exempla secutus

Digerit imperii sub Iudice fata Senatu.
 Nil cumulat, verbiq; nihil fiducia celat,
 Fucati sermonis opem mens conscia laudis
 Abnuat, agnoscunt proceres, habituq; Gabino
 Principis, & ducibus circumspicata togatis
 Jure paludate jam curia militat aula.

Adfuit ipsa suis ales Victoria templis
 Romanæ tutela togæ: quæ divite pontipa
 Patrici reverenda fovet sacraria cæcis,
 Castrorumque eadem comes indefessa tuorum;
 Nunc tandem fruitur votis, atque omne futurum
 Te Romæ, seseq; tibi promittit in ævum.
 Hinc te jam patriis Laribus via nomine vero
 Sacra refert, flagrat studiis concordia vulgi,
 Quam non illecebris dispersi colligis auri;
 Nec tibi vendales captant æraria plautus
 Corruptura fidem: meritis offertur inemptus
 Pura mente favor, nam munere carior omni
 Obstringit sua quemque salus, procul ambitus
 erret.

Non querat pretium, vitam qui debet amori,
 O quantum populo secreti muneris addit
 Imperii præsens genitus, quantamque pendit
 Malefastæ alterna vicem, cum regia Circa
 Convexum gradibus veneratur purpura vulgus;
 Assensuque cavæ sublatus in æthera vallis,
 Plebis adoratæ reboat fragor, unaque totis
 Intonat Augustum septenis arcibus Echo.
 Nec solis hic cursus equis: affueta quadrigis
 Cingunt arva trabes subitæque ad spectus areng
 Dissundit Libyæos aliena valle cruores.
 Hæc & belligeros exercuit area lufus.
 Armatos hic sæpe choros, certaque vagandi
 Textas lege fugas, inconspicuosque recurus,
 Et pulcras errosum acies, jucundaque Martis
 Cernimus: insonuit cum verbera signa magister,
 Mutatosque edunt pariter tor petiora motus,
 In latus allisis olympicis, aëc rursus in altum
 Vibratis, grave parma sonat mucronis acuri
 Murmure, & umbonum pulsu modulante re-
 sultans,

Ferreaus alterno concentus clauditur ense.
 Una omnis submissa phalanx, tanta que salutant
 Te, princeps, galeæ. partitis inde catervis

In

In varios docto discurratur ordine gyros,
 Quos neque semiferi Gortynia testis Juvenci,
 Flumina nec crebro vincant Meandria flexu.
 Discreto revoluta gradu tonquentur in othes
 Agmina, perpetuisque immoto cardine claustris
 Janus bella premitens, lætæ sub imagine pugnae,
 Armorum innocuos paci largitur honores.
 Jamque novum fatis aperit felicibus annum
 Ore coronatus gemino. Jam Tiberis in uno
 Et Bruti cernit trabes, & sceptræ Quirini.
 Consule lætatur post plurima secula vifio
 Pallanteus apex, agnoscunt Rostra curules.
 Auditas quondam proavis, desuetæque cingit
 Regius auratis fora fascibus Ulpia lictor:
 Et sextas Getica prævelans fronde secures
 Colla triumphati proculcar Honorius Istria.
 Excitat in populos cunctis illustrior annus,
 Natus fonte suo: quem non aliena per arva
 Induit hospes honos: cujus cunabula fovit
 Curia: quem primi tandem videre Quiritis:
 Quem domitis auxpex peperit Victoria bellis.
 Hunc & privati titulis famulantibus anni,
 Et quos arripotens genitor, retroque priores
 Diversis gessere locis, eeu Numen, adoret.
 Hunc & quinque tui, vel quos habiturus in Urbe
 Post alios, Augustæ, colant: licet unum in omnes
 Consul eas, magno sextus tamen ille superbie
 Nomine, præteritis melior, venientibus auctor.

CL. CLAUDIANI

LAUS SERENÆ REGINÆ

UXORIS STILICONIS.

DTe mihi, Calliope, cur tanto tempore
 distes
 Pierio meritam sermo redimere Serenam?
 Vile putas donum, solitam consurgere gem-
 mis,
 Et rubro radiare mari, si floribus ornes

Re-

Reginæ Regina comam? si floribus illis,
 Quos neque frigidibus Boreas, nec Sirius urit
 Æstibus, æterno sed veris honore rubentes
 Fons Aganippe Dermestius educat unda:
 Unde piz pascuntur apes, & prata legentes
 Transmittant seclis Heliconia mella futuris.
 Dignius an vates alios exerceat unum
 Fæminæ virtutis opus? consorte redempto
 Casta maritali lucecessit Thesalia fato,
 Inque suos migrare virum non abnuat annos.
 Hoc Graii memorant, Latii movet ora Ca-
 mænis

Præcia fatorum Tanaquil, rediensque per un-
 das

Clelia Tibrinas, & eodem flumine Cybens
 Claudia virgineo cunctantem crine Cybellen.
 Anne aliud toto molitur carminis actu
 Meonii mens alta senis? quod stagna Charybdis
 Armavit, quod Scylla canes, quod pocula Circei:
 Antiphata vitata iames, iurdoque carina
 Remige Sirenum cantus transvæcia tenaces;
 Lumine fraudatus Cyclops, contempta Calypso:
 Penelope decusatque viri, cui tanta paratur
 Scena pudicitia; terzæ pelagicæ labores,
 Etesivi totidem bellis, quod fluctibus, anni,
 Conjugii docuere fidem. sic Claudia felix
 Teste Dea, castosque probet sub Numine mores,
 Absolvens populiq; moras, crimenque pudori-
 ris:

Penelope trahat arte procos, fallatque furentes
 Scamina nocturnæ relegens sollicita telæ:
 Non tam enaudebunt titulis certare Serenæ.
 Quæd si nobilitas cunctis exordia pandit
 Laudibus, atque omnes redeunt in femina causâ
 Quis venerabilior sanguis? quæ maior origo,
 Quam regalis, erit? non hoc privata dedere
 Limina, nec tantum poterat contingere Numen
 Angustis Laribus, patruo te Principe cessam
 Bellipotentis illustrat avus: qui signa Britanno
 Intulit Oceano, Gætolaque repulsi arma,
 Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem,
 Sequæ minus jactet Libyis dorata trophæis,
 Cardine tu gemino lauros prætidens avitas
 Inde Caledoniis, Australibus inde parentum

Cin-

Cingeris exuviis, necdum moderamina mundi
 Sumpserat illa domus, cum te Lucina beatis
 Adderet astrorum radiis, & maxima rerum
 Gloria! post genitam didicisti regnare Serenam.
 Quid dignum memorare tuis, Hispania, terris
 Vox humana valet? primo levat aquare Solem
 India r tu fessos exacta luce jugales
 Prohulis, inque tuo respirant sidera fluctu.
 Dives equis, frugum faciliis, pretiosa metallis,
 Principibus seunda piis, tibi sacula debent
 Trajanus: feries his fontibus Ælia fluxit.
 Hinc senior pater; hinc juvenum diademata
 fratrum.

Namque aliz gentes, quas sedere Roma recepit,
 Aut armis domuit, varios aptantur in usus
 Imperiis: Phariæ segetes, & Ponica messis
 Castrorum devota cibo: dat Gallia robur
 Militis: Illyricis sudant equitibus alæ.
 Sola novum Latii v&igal Iberia rebus
 Contulit Augustus, fruges, araria, miles
 Undique conveniunt, totoque ex orbe leguntur,
 Hæc generat, qui cuncta regant, nec laude
 virorum

Censeri contenta fuit, nisi matribus æque
 Vinceret, &, gemino certatim splendida sexu,
 Flaccillam, Mariamque daret, pulcrâmq; Se-
 renam.

Tenascante ferunt per pingua culta tumentem
 Divitiis undasse Tagum, Gallæcia risti
 Floribus, & roseis formosus Duria ripis
 Vellera purpureo passim mutavit ovili.
 Cantaber Oceanus vicino litore gemmas
 Expiit: effolis nec pallidus Aflur oberrat
 Montibus, oblatum sacris natalibus aurum
 Vulgo vena vomit, Pyrenæique sub antris
 Ignea fluminea legere Ceraunia nymphæ.
 Quæque relabentes undas, æstumque secutæ
 In refluxus venere palam Nereides amnes;
 Concessæ plausu dominam cecinerunt futuris
 Auspiciis thalamis: alio tum parvus in axe
 Cretebat Strilico, votique ignarus agebat,
 Debita cui longe conjux, penitusque remoto
 Orbe parabat uranti concordia fasti.
 Nec tua mortalis meruit cunabula nutrix.

Ubc.

Ubera prima dabant gremiis redolentibus Horæ,
 Ternaque te nudis innediens Gratia membris
 Afflavit, docuitque loqui, quocumque per herbâ
 Reparare, fluxere rosâ, candentia nasci
 Filia, si placido cessisset lumina somno,
 Purpura surgebat violæ factura cubile
 Gramineum, vernansque tori regalis imago.
 Omnia non audeat genitrix tam magna sateri,
 Successusque suos arcani conscia voti
 Spe trepidante tegit, gestabat Honorius archa
 Te pater amplexu: quoties ad limina præceps
 Theudossus privatus adhuc fraternâ veniret
 Oscula libabat, teque ad sua tecta ferebat,
 Lætiorem in matrem teneris conversa querelis,
 Quis mede propolis auferre Penatibus, inquit
 Imperat? hic semper præfagia luserat error,
 Et dedit augurium regnis infantia lingue.
 Defuncto genitore tuo sublimis adoptat
 Te patruus, magnique animo solatia luctus
 Restituens: propius, quam si genuisset, amavit
 Defuncti fratris sobolem: nec carior olim
 Muræ Ledæos devinxit cura Læonæ.
 Addidit & proprio germana vocabula nato:
 Quaque datur: fratris speciem sibi reddit adem-
 pti.
 Denique cum rerum summæ elementis habenas
 Susceperet, non ante suis impendit amorem
 Pignorum, quam te pariter, sidamque fororem
 Litus ad Eoum terris acciret Iberis.
 Defrisit jam ripa Tagi, Zephyrique relicta
 Sedibus, Aurora famulas properatur in urbes.
 Incedunt geminæ proles fraterna puellæ,
 Inde Serena minor, prior hinc Thermantia natu
 Expertesthalami, quarum Cytherea nec dum
 Sub iuga cervicis niveas Hymenæus adegit.
 Utraque luminibus tumidum micat: utraq; pulcras
 Excitat ore fauces, qualis Latonia virgo,
 Et solo Jove nata soror: cum forte revivant
 Equorei sortem patruî, spumantia cedunt
 Equora, caltarum gressus venusta Dearum.
 Non ludit Galatæa procax, non improbus aude
 Tangere Cymothoen Triton, totoque severos
 Indicit mores pelago pudor: ipsaque Proteus
 Arcet ab amplexu turpi Neptunia monstra.

Tales sceptriferi visuræ tecta parentis
 Limen Honoriiades penetrant regale forores.
 Ambas ille quidem patrio complexus amore:
 Sed merito pietas in te proclivior ibat.
 Et quoties, rerum moles ut publica cogit,
 Tristior, aut ira tumidus flagrante redibat,
 Cum patrem nati fugerent, atque ipsa timeret
 Commotum Flaccilla virum, tu sola fremementem
 Frangere, tu blando poteras sermone mederi.
 Alloquis hæretis tuis, secreta fidelis
 Prisca puellæ reverentia transit annos.
 Non talem Trivia confert laudator Homerus
 Alcino genitum: quæ, dum per litorea vestes
 Explicat, & famulas exeret læta choreas
 Auratam jaculata pilam, post naufraga somni
 Oria, progressum follis expavit Ulyssæm.
 Pierius labor, & veterum tibi carmina vatum
 Ludus erant: quos Smyrna dedit, quos Man-
 rua, libros
 Percurrens, damnas Helenam, nec parcis Elise,
 Nobiliora tenent animos exempla pudicos.
 Laodamia sequens remeantem rursus ad umbras
 Phylaciden, & prona ruens Capantia confux
 Communes ardente viro mixtura favillas,
 Et gravis incumbens casto Lucretia ferro,
 Vulnere quæ proprio, facinus testata tyranni,
 Armavit patriæ iustus in bella dolores,
 Exule Tarquinio, memorandaque concidit uno
 Ulta pudicitiam, libertatemque cruore.
 Talia facta libens non tu virtute minori,
 Sed fato meliore, legis, jam nobilis ætas
 Principe sollicito votis exereat aulam
 Incertis, quem tanta tori fortuna maneret.
 Antiquos loquitur Musarum pagina reges,
 Quod dira sub lege procos certare juberent
 Empturos thalammum dubii discrimine leti,
 Et sua crudelès gaudent pignora mortis
 Ambitione peti. curra Pisæa marino
 Fugit tela Pelops, nam providus obitæ regis
 Prodidit OEnomai deceptus Myrtilus ærem.
 Hippomenes trepidum cursu, ferroque secutam
 Aurat volucrem flexit Schœneida pomo.
 Herculeas vidit fluvio luctante palæstras
 Mœnibus ex altis Calydon, prætiâque laboris

Dejanira fuit, cum pectora vidor anhelo
 Alcides premeret, retroque Acheloius iret.
 Decolor, antonitz stringebant vulnere Nymphæ,
 Saucia truncato pallebant lumina cornu.
 Te non Hesperidum popis, non amœ subaëto,
 Non locerum fallente rota, sed Iudice digno
 Augusto, variis Scilico spectatus in armis
 Accipit, & regni dotes virtute paravit.
 Saepè duces meritis bello tribuere coronas,
 Hunc cingit muralis honos: hunc civica quereus.
 Nexuit: hunc domitis ambit rostrata carinis.
 Solus militia iura mercede iugalem
 Promeruit Scilico, locero referente, coronam.
 Agnovit patri similem Thermantia curam:
 Nupsit & illa duct, sed longè fata fororis
 Inferiora tuis, alio tibi lumine tegas.
 Accendit Romæ salus, magnisque coronis
 Conjugium sit cura tuum: delectus equorum,
 Quos Phrygiæ matres, Argeaque gramina pascit
 Senine Cappadocum sacris præsepibus edunt.
 Primus honos, gemino mox idem culmine duxit
 Argina, commissosque labor sic gestit honores,
 Ut semper merito princeps cum magna dedisset,
 Deberet majora tamen, si bellica nubes
 Ingrueret, quamvis annis & iure minori
 Cedere grandævus equitû, pedumque; magistros
 Adpiceres: totumque palam permittere Martem.
 Nec gradus ætatisve pudor senioribus obstat,
 Ne juveni parere velint, cœu flamine molli,
 Tranquillisque fretis clavum sibi quisque regen-
 dum
 Vindicat: incumbar siturbibus Ausser, & unda
 Pulset utrumque latus; postq̃ certamine natz
 Constanti meliore manu, seseque, ratemque
 Unius imperiis tradunt, seseque pavere
 Confessi finem studii fecere procellæ.
 Haud aliter Scilico, fremuit cum Thracia belli
 Tempestas, cunctis pariter cedentibus, unus
 Eligitur ductor: suffragia quippe peregit
 Iudex vera timor, victus ratione salutis
 Ambitus, & pulsus tacuit formidine livor.
 Quis tibi nunc per membra tremor, quantaque
 cadebant

Ubertiam lacrymæ, cum seivâ vocantibus arina

Jam

Jam lituis, madido respiciens lumina vultu
 Optares reducem, galeaque inserta minaci
 Oculâ cristasti raperes festina mariti?
 Gaudia que rursus, cum post victricia tandem
 Classica fidereæ ferratum pectus in ulnas
 Exciperes: calix tuto per dulcia nodis
 Ocia pugnarum seriem narrare juberet?
 Non illo nitidus umquam bellante capillus
 Comere: non solitis gemmarum sumere cultus.
 Numinibus, votive vacas, & supplice crine
 Verris humum. teritur neglectæ gratia formæ
 Cum proprio reditura viro: nec deside cura
 Segnis marcet amor. laudem prudentis belli
 Fœmine pro parte subit, dum gentibus ille
 Confligit, vigili tu prospicis omnia sensu:
 Ne quid in absentem, virtutibus obvia semper,
 Audeat invidia rabies, neu rumor iniquus;
 Ne qua procul postposita turo subderit armis
 Calliditas noctura domi. tu sedula quondam
 Rufino meditante nefas, cum quæreret artes
 In ducis exitium, conjuratosque foret
 Contra pila Getas, motus rimata latentes,
 Mandatis trecebunda virum scriptique mon-
 nebas.

Reliqua desiderantur.

I C L

EPITHALAMIUM

PALADII, ET CELERINÆ.

Præfatio.

CARMINA per thalamum, quamvis festina, negare
 Nec volui genero, nec potui focero.
 Hic focus, dux ille mihi; nostrique per aulam
 Ordinis hic confors emicat, ille prior.
 Hunc mihi coniungit studiis communibus ætas;
 Hunc mihi præponit vel senium, vel honos.
 Carmen amor generi, sociæ reverentia potuit
 Officio vatis, militis obsequio.

FORTÆ Venus blando quæsitum frigore sonnum
 Denique sidereos per gramina fuderat artus,
 Acclinis florum cumulo. crispatur opaca
 Pampinus, & mites undatim ventilat avas.
 Ora decet neglecta sopor, fastidit amictum
 Æstus, & exuto translucent pectore frondes.
 Italix iuxta famulæ, triplexque vicissim
 Nexa subingenti requiescit Gratia quercu.
 Pennati passim pueri, quò quemque vocavit
 Umbra, iacent. fluitant arcus, ramiq;e propinquis
 Pendentes placido suspirant igne pharetræ.
 Pars vigiles ludunt, aut per virgulta vagantur,
 Scrutantur nidos avium, vel rosida lati
 Mala legunt donum Veneris, flexusque sequuntur
 Palmittis, & summas pennis librantur in ulmos.
 Descendunt alii lucum: Dryadasque prociaces
 Spectandi cupidas, & rustica Numina pellunt.
 Sylvetresque Deos, longæque tuenticibus antrum
 Flammae lascivis intendunt picula Faunis.
 Cum subito variis vicina clamor ab urbe,
 Et fausti juvenum plausus, mixta que choreis
 Audite per sora lyrae, Celerina per omnes
 Italix canitur montes, omnisque maritum

Pal-

Palladium resonabarager. pervenit ad aures
 Vox jucunda Deæ, strepitusque excita refedit,
 Et reliquum nitido deterfit pollice somnum.
 Urque erat interjecta comas, turbata capillos,
 Mollibus exurgit stratis, interque fuorum
 Agmen, & cinnumeros Hymenæum poscit Amo-

res.
 Hunc Musa genitum legit Cytherea, duceq;e
 Præfecit thalamis, nullum vinixisse cubile
 Hoc sine; nec primas fas est arundine cædas.
 Conspicitur tandem, platano namq; ille sub alca
 Fulus iniquales ceratæcebat avenas,
 Maximaliosque modos, & pastoralia labris
 Murmura tentabat relegens; orique recurfus
 Dissimile in venis variabat arundine ventum.
 Restitit, ut videt Venerem, digitique remissis
 Ad terram tacito deflexit fistula lapsu.
 Dulce micant oculi, nivea; infecerat igni
 Solique, pudorque genas: dubiam lanuginisum-

bram
 Caloribus intonsis tegit, prior ipsa silentem
 Compellat: Numquamne, puer, dilecta reliques
 Carmina? materis nunquam latitare donis,
 Deditæ Mularum studio nimia neque parentis
 Æmule? quid medio tecum modularis in æstu?
 Jamne tibi sordent citharæ? jam Iustria Lycæi,
 Atque precus cordi, redituraque raptibus Echo?
 Huc ades, & tanta nobis edidisse causas
 Legitæ, cui pomsa toro tam clara resulet.
 Quæ nova docetur virgo, patriciamque genusque
 Pande, quibus terris orti, quo femine ducti,
 Haud ignarus enim; nec te connubia fallunt
 Ulla. tuo prime libantur sedere noctes.
 Ille refert: Equidem dudum te, Diva, morante
 Mirabar, quò ad huc tanti secura maneres
 Conjugii, non parva tibi mandatur origo.
 Fascibus insignes, & legum culmine sulte
 Convenero domus, & qui lectissimus orbi
 Sanguis erat, rubrisque fluctibus insula latrat.
 Quis locus Æthiopum, quæ sic impervia fame
 Scœstis regio, quò non rumore secundo
 Palladii penetravit amor, mentisque benignæ
 Temperies, doctique sales, & grata senectus
 Per cunctos ille gradus, aulique labores

I 2 Emen-

Emenfus, tenuit fummx fastigiat ledis;
 Eoum flabili moderatus iure Senatam.
 Hic splendor iuuenti. cunabula prima puellæ
 Danubius, veteretque Tomi, Mavortia matris
 Nobilitas spollis, armique exultat avitis.
 Immenfamquetrahit Celserini robore lucem,
 Qui quondam Meroon iussus, Nilumque tueri,
 Cum sibi post domitas ad Parthica flumina Carras
 Sceptrâ daret miles rebulque imponere vellet,
 Despexit fremitus, & praxit otia regno.
 Respuit ingestum, quod vi, quod poscere ferro
 Possibita pietate solent. tum purpura riuum
 Inferior virtute fuit, metuitque repuliam
 Obvia majestas. doluit Fortuna minorem
 Se concessa viro, magnam delata potestas
 Majorem contempta probat, cognomina sumpfit
 Plena ducum genitor. paulatim vectus ad altum
 Princeps militiæ, qua non illustrior extat
 Altera: cunctiorum tabulas assignat honorum,
 Regnorum tradat numeros, cuneosque recenlet,
 Spartas imperii vires constringit in unum.
 Deposuit quæ Sarmaticis custodia ripis,
 Quæ sævis oblecta Getis, quæ Saxona frénat
 Vel Scotum legio. quantæ cinere cohortes
 Oceanum: quanto pacatur milite Rhenum.
 Castra domus; sincera fides, industria sollers,
 Elegit Stilico. nihil ultra laudibus addi
 Iudiciove potest. tali iubente puella
 Nonne tibi cessare nefas? duc protinus omnes
 Duc age. marcentes cupio quaslare coronas,
 Et vibrare faces, & nossem duere Iudo.
 Hæc quoque non vilem mihi fistula commodat
 um,
 Responsura choris. vix hæc Hymenæus. at illa
 Fontibus abluitur gelidis, legemque capillo
 Reddit, & ornatum formæ præliisque solute
 Mira Dionæ sumit velamina tela.
 Fioribus exstruitur cætus juga floribus halant,
 Florea purpureas adnectunt fræna columbas.
 Undiq; concurrunt volucres, quæ conq; fronte
 Permulcent Athênâ cantu, quas Larius audit;
 Quas Benacos alit, quas excipit æne quieto
 Mincius. ereptis obmutuit unda querelis.
 Eridani ripas, & rauca stagna Paduse

Dis-

Dissugiens nudavit olor. lætantur Amores,
 Frenatque truces avibus per nubila vecti
 Ollentant se quisque Dez: magnoque tumulu
 Confligunt: pronique manus in verbera tendunt,
 Atque impune cadunt. lapsus meliore volatu
 Consequatur, vincitque luos aurigæ Jovaler.
 Uthalam! teigere foretes, tum vere rubentes
 Desuper inveniunt calathos, largosque posarum
 Imbres, & violas plenis sparsere pharetris
 Collectas Veneris prato, quibus ipse pepercit
 Sirius, & teneras clementi fidere fovit.
 Gemmatis alii per totum balsama te dum
 Effudere cadis, duro quæ faucibus ungue
 Niliacus pingui deludat vulnere cortex.
 Aggreditur Cytherea nurum, sientemque pudico
 Detrahit matris gremio. matura tumescit
 Virginitas, superatque nives, ac libia candor;
 Et patrium flavis testatur crinibus listrum.
 Tum dextram complexa viri, dextramque puellis
 Tradit, & his ultro sancit connubia dictis
 Vivite concordes, & nostrum disicite munus.
 Ocula mille sonent, livecant brachia nexu,
 Labra ligent animas, non est virtute paterna
 Confidas, juvenis. non est terrore domanda,
 Sed precibus pacanda tibi. concede marito
 Tu quoque, neu Scythicas infensis unguibus iras
 Exercere velis. vinci patiare rogamus,
 Sic uxor, sic mater eris. quid lumina tingis,
 Virgo? crede mihi, quem nunc horrefcis, amabis.
 Dixit, & aligera geminos arcuque manaque
 Præstantes æ plebe vocat, puer illicet Æthon,
 Et Pyrois rutilas respersi murice plumas.
 Profliliunt, puroque imbutis melle sagittis,
 Hic nuptam petit, ille virum. fonere reducta
 Cornu. certa Notos pariter fuleavit arundo,
 Et paviter fixis hæserunt tela medullis.

CL. CLAUDIANI

D E

RAPTU PROSERPINÆ

AD FLORENTINUM

LIBER I.

Præfatio.

INVENTA feculi, qui primus nave profun-
dum,

Et rudibus remis sollicitavit aquas:
Qui dubiis ausus committere flatibus ænum,
Quas natura negat, præbuit arte vias.
Tranquillis primum trepidus se credidit undis,
Litora securo tramite summa legens;
Mox longos ventate sinus, & linquere terras,
Et leni cœpit pandere vela Noto.
Ast ubi paulatim præcepit audacia crevit,
Cordaque languentem dedidicere metum:
Jam vagus exultat pelago, cœlumque secutus
Ægeas hyemes Joniæque domat.

INFERNI raptoris equos, afflataque cur-
ru

Sydera Tenzario, caligantisque profunda
Junois thalamos audaci prodece canto
Mens congeita Jobet. gressus removete profani.
Jam furor humanos nostro de pectore fenus
Expulit, & totum spirant præcordia Phæbum.
Jani mihi cœnantur erepidis delubra moveri
Sedibus, & claram dispergere cubina lucem:
Adventum testata Dei, Jam magnus ab imis
Auditur fremitus terris, templumque remugit
Cecropium, sanctasque faces attollit Eleusin.
Angues Triptolemi frigidunt, & squamea curvis
Colla levat attrita iugis, lapsuque sereno
Ereçti roscas, tendunt ad carmina cristas.

Ecce

Ecce procul ternas Hecate variata figuras
Exoritur, Jenitque simul procedit Jacchus
Crinali florens edera: quem Parthica velat
Tigris, & auratos in nodum colligit ungues.
Ebra Mænonius firmat vestigia thyrus.

Dii, quibus in numerum vacui famulantur
Aveni

Vulgus inert, opibus quorundam donatur avaris
Ouidetoid in orbe perit, quos Styx liventibus aubit
Inteclusa vadit, & quos sumantia conqueus
Æquora vomitibus Phlegethon perlustrat æheli:
Vos mihi sacrasum penetrata pandite rerum,
Et vestri secreta poli, qua Iampade Ditem
Flexu amor, quo ducta feror Proserpinæ raptu
Possedit dotale Chaos; quantasque per otas
Sollicito genitrix erraverit anxia cursu.
Unde datae populis leges, & glande relicta
Cessit inventus Dodonia quæreus arillis.

Dux fœbis quondam tumidas exarrit in iras
Prælii moturus superis, quod solus egeret
Connubis, sterileque diu consumeret amos,
Impatiens nefcire toram, nullasque mariti
Illecebras, nec dulce patris cognoscere nomen.
Jam quæcumque latent ferali monstra harathro
In turmas, aciemque ruunt, contraque Touantem
Conjurant Furix: crinistaque fontibus hydriis
Tisiphote, quatiens infausito lumine pinum,
Armato ad castra vocat pallentia Stanes.
Pene resolutis iterum pugnantia tebus
Rupissent elementa silem, penitusque revulso
Carcere latatis pubes Titania vinelis
Vidisset cæeste jubar, rursusque eruentus
Ægeon postis arcto de corpore nodis
Obvia centuo vexasset fulmina motu.
Sed Parca ut vixere minas, orbique rimentes
Ante pedes solumque ducis fodere leveram
Canitiem: gemitibusque suas cum supplice vultu
Admovere manus, quarum sub jure tenentur
Omnia, quæ Iræm factoram pollice ducent.
Longaque ferris evolunt secula penis,
Prima tero Lacleis, clamabat talia regi,
Incultas dispersi comas: O maxime noctis
Arbiter, umbrarumque potens, cui nostra labo-
rant

I 4 Sta.

Stamina, qui finem eundis, & semina præbes,
 Nascendique vices alterna morte rependis.
 Qui vitam, lectumque regis, nam quidquid ubique
 Gignit materies, hoc te donante creatur;
 Debeturque tibi, certisque ambagibus ævi
 Rursus corporeos animæ mutantur in ætus,
 Ne pectè firmatas pacis dissolvere læx,
 Quas dedimus, ne vitæ, colus: nec fœdera fratrum
 Civili converte tuba. cur impiæ tollis
 Signa? quid incellis aperis Titanibus auras
 Pœce Jovem. dabitur conix, vix illa: pepacit:
 Erubuitque preces, animumque relanguit atrox,
 Quamvis indo oculis hæc, ætur turbine rauco
 Cum gravis armator Boreas, glaciæque nivæ
 Hispidus, & Getica concretus grandine penas
 Bella cupit, pelagus, sylvas, camposque sonoro
 Flamme rapturus: si fortè adversus ænos
 Æolus objecit postes, vane scit inanis
 Impetus & fractæ redeunt in claustra proclæ,
 Tum Maja genitum, qui servida diæta reponet,
 Imperat acciri. Cyllenius adfluit ales.
 Somniteram quatiens virgam, cæcibusq; gæcro,
 Ipse rudi fultus folio, nigraque verendus
 Majestate sedet. squalent immania sædo
 Sceptra situ; sublimè caput mæstissima nubes
 Alperat, & diræ riget inclementia formæ.
 Terrorem dolor augebat. tunc talia cælo
 Ore tonat: tremefacta silent dicente tyranno
 Atria: latratum triplicem compe scuit ingens
 Janitor & pressa lacrymarum fonte refelit
 Cocytos, tacitissq; Acheron obmutantandis,
 Et Phlegethontea requirunt mormora ipse
 Atlantis Tegææ nepos, commune profundis
 Et superis numen, qui las per limes utramque
 Solutus habes geminoque factis commæta mundo,
 I celeres proleinde Notos, & iussa siperbo
 Redde Jovi. Tantumne tibi, se vestime fratrum,
 In me Juris erit? sic nobis noxia vires
 Cum cælo Fortuna tulit? num robar, & arma
 Perdidimus, si rapta dies? an fossè læcentes,
 Ignavosque putas, quod non Cydopia tela
 Stringimus, aut vanas tonitru dūdumus aures?
 Nonne satis visum, quod grati luminis ex pers
 Tertia suprema patior dispendi sortis,

In.

Informelque plagas; cùm te latissimus onter
 Signifier, & vario cingant splendore Triones?
 Sed thalamis etiam prohibes? Nerejaglucco
 Neptunus gremio compledicit Amphitrite.
 Te con sanguineo recipit post fulmina festum
 Juno sinus, quid enim narrem Latonia furta?
 Quid Cererem, inquamque Thémia? tibi tan-
 creandi.
 Copia. te felix natorum turba coronat.
 At ego deferta mærens inglorius aula
 Implacidas nullo solabor pigmore curas?
 Non adeo toleranda quies, primordia testor
 Noctis, & horrendæ stagna intemèrata paludis,
 Si dicto parere negas, patefacta ciebo
 Tartara, Saturni veteres laxabo catenas.
 Obducam tenebris lucem. compage soluta
 Fulgidus umbroso miscibitur axis Averno.
 Vix ea satus erat, jam nuncios astra tenebat.
 Audierat mandata Pater, secumque volutat
 Diverfos ducens animos, qua tale sequatur
 Conjugium, Stygiove velit pro Sole recessus.
 Certa requirenti tandem sententia sedit.
 Ætææ Cereri proles optata virescat
 Unica; nec tribuit sobolem Lucina secundam,
 Fessaque post primos hæserunt viscera parus.
 Insecunda quidem; sed cunctis altior extat
 Matribus, & numeridammum Proserpina pensat.
 Hæc fovet hanc sequitur, vitulâ nô bladiis ambit
 Torva patens pedibusque nondū proterit arva,
 Nec nova lunata curvavis germina frontis.
 Jam vicina toro plenis adoleverat annis
 Virginitas; tenerum jam pro nuba stama pudorem
 Sollicitat: mixtaque tremat formidine votum.
 Personat aula prociis, pariter pro virgine certant
 Mars clypeo melior, Phœbus præstantior arcu.
 Mars donat Rhodopen, Phœbus largitur Amy-
 clas.
 Et Delon, Clarioque lares. hinc æmula Juno,
 Hinc poscit Latona nukum. despexit utramque
 Flava Ceres: raptusque timens (heu cæca futuri?)
 Commendat Siculis furim sua gaudia terris,
 Ingenio confissa loci. Trinacria quondam
 Italiz pars una fuit: sed pontus: & æstus
 Mutaverè situm, rupit confinia Nereus

I 5 Vi.

Vicior, & abscissos interluit æquore montes.
 Parvaque cognatas prohibent discrimina terras.
 Nunc illam focia raptam tellure trifidulam
 Opponit natura mari. caput inde Pachini
 Respuit Ionias præteritis rupibus iras.
 Hinc latrat Garula Thetis, Lilybæaque vulfat
 Brachia confurgens: hinc dedignata teneri
 Concucit objectum rabies Tyrrenha Pelorum.
 In medio scopulisque porrigit Æta perustis:
 Æta Giganteos nunquam tacitura triumphos,
 Enceladi bustum, qui faucibus æra revinctus
 Spirat inæhaustum flagranti pedore sulphur.
 Et quoties detredat onus ævæque rebelli
 In dextrum, levumve latus: tunc insula fundo
 Vellitur, & dubia nutant cum manibus urbes.
 Ætnæos apices solo cognoscere visus.
 Non aditu tentare licet. pars cætera frondet
 Arboribus, recititur nullo cultore cacumen.
 Nunc vomit indigenas nimbos, & picæque gra-

vatam
 Fœdat nube diem: nunc motibus astra læscit
 Terrificis, damnisque suis incendiis nutrit.
 Sed quamvis nimio fervens exuberet aritu,
 Scit nivibus servare fidem, pariterque favillis
 Durescit glacies tanti secuta vaporis,
 Arcano defensa gela, fumoque fideli.
 Lambit contiguas innoxia flamma pruinos.
 Quæ scopulos tormenta rotant: quæ rãta cavernas
 Vis glomeret? quo fonte ruc Vulcanius amnis?
 Sive quod obiectibus discurrens ventus opettis,
 Offenso per saxa furit rimosa meatu,
 Dum scrutatur iter, libertatemque respolcens
 Patria multivagis populatur statibus amra.
 Seu mare sulfurei ductum per viscera montis
 Oppressis ignescit aquis, & pondera librat.
 Hic ubi servandum mater fidissima pignus
 Abdidit, ad Phrygios tendit secunda penates,
 Turrigeraeque petit Cybelen, sinuosa draconum
 Membra regens, volucris qui pervia nebula tractu
 Signant, & placidis humectant fræna venenis,
 Frontem erista tegit: pingunt maculosa virentes
 Terga notæ: rutilum iquamis inermicat aurum.
 Nunc spiris Zephyros tranant: nunc æva volata
 Insuperiore secant. cano rota pulvere labens

Sul-

Sulcatam iqcundat humum. Avescit aristas
 Orbita, surgentes condunt vestigia colini.
 Vestit iter comitata seges. Jam linquitur Ætina,
 Totaque decrevit refugio Trinacria visus.
 Heu quoties præfaga mali violavit oboro
 Rore genas! quoties oculos ad tecta retorfit
 Talia voce movens! Salve, gratissima tellus,
 Quam nos prætulimus celo, tibi gaudia nobis
 Sanguinis, & caros uteri commendo labores.
 Præmia digna manent. nullo parere ligones.
 Et nullo rigidi verberare venenis icæ.
 Sponte tuus florebit æger. cessante juvenco
 Dicitur oblatas mirabitur incola menses.
 Sic alt, & fulvis serpentibus ætegit Iden.
 Hæc ædes augusta Deæ, templique colendi
 Religiosa silex, densis quam pinus opacat
 Frondibus, & nulla lucos agitante procella
 Stridula coniferis modulatur carmina ramis.
 Terribiles intus Thyasi, vesanaque mixto
 Concertu delubra gemunt. ululatus ibe
 Bacchatur, timidæ inclinant Gargara sylvæ.
 Postquam visa Cere, mugitum ympana frequant,
 Conticuere chori. Corybas non impulsit ensem.
 Non buxus, non æra sonant blandasque leones
 Summisere jubar, adæris gavisa Cybelle
 Exiit, & pronas intendit ad oscula turres.
 Viderat hæc dudum summa speculatus ab arce
 Jupiter, ac Veneri mentis penetralia nudat.
 Curarum lætæra tibi, Cytheræa, fætebor.
 Candida Tarræo nuptum Proserpina regi
 Jam dudum decreta dari, sic Atropos urget:
 Sic ercinit longæva Themis, nunc marre remotæ
 (Rem peragi tempus) fines invadæ Sicanos,
 Et Cæteris prolem patulis illudere campis.
 Crassina puniceos cum lux detexerit ortus,
 Cogit tuis armata dolis: quibus urere cunctas
 Me quoque sepe, soles, cur ultima regna quiescunt?
 Nulla sit immunis regio, nullumque sub umbris
 Pectus inaccensum Veneri. Jam tristis Erinys
 Sentia ardore: Acheron, Ditiæque severi
 Ferrea laicivis mollescant corda sagittis.
 Accelerat præcepta Venus: iussuque parentis
 Pallas, & inflexo quæ terret Mænalæ cornu,
 Addunt se comites, divino semita gressu

I 6

Cla.

Claruit. augurium qualis laturus iniquum
 Præpes sanguineo dilabitur igne cometes
 Prodigale rubens. non illum navita tuò,
 Non impune vident populi: sed cruce minaci
 Nunciat aut ratibus tentis, aut aribus hostes.
 Deveere locum, Ceteris quo tecta nitabant
 Cyclopum firmata manu. flant arduus ferro
 Mœnia; ferrati postes: immensaque necesse
 Claustri chalybs, nullum tanto sudore Pyæcon,
 Nec Steropes, construxit opus: nec talibus unquam

Spiravere notis animæ: nec flumine tanto
 Incozum maduit lassa fornace metallum.
 Attria vestit ebur: trabibus solidatur senis.
 Culmen, & in celsas surgunt electra columnas.
 Ipsa domum tenero mulcens Proserpina cantu
 Irrita texebat reditura munera matri.

Hic elementorum serico, sedesque paternas
 Insignibat acui: veterem qua lege tumultum
 Descevit Natura parens, & femina iustis
 Discesere locis. quidquid leve, fertur in altum:
 In medium graviora cadunt. incanduit æther:
 Egrot flamma polum: fluxit mare: terra pependit.

Nec color unus inest. stellas accendit in auro.
 Ostro fundit aquas, atollit lictora gemmis,
 Filaque mentitos jam jam celsantia fluctus
 Arte tument. credas illidi cautibus algam,
 Et raucum bibulis inserpere murmur arenis,
 Addit quinque plagas. mediam sub tegmine rubro
 Obfessam serore notat. lqualebat adustus
 Limes, & assiduo stiebant flamma sole.

Vitales utrimque duas; quas mitis oberat
 Temperies habitanda viris. tum sine supremo
 Torpentes traxit gemmas, brumaque perenni
 Fœdat, & æterno constringit frigore telas.
 Nec non & parvi pingit sacraia Ditis,
 Fataleque sibi Manes. nec desuit omen.

Præcæcia nam subicis maduerant stectibus ora.
 Cœperat & vitreis summo jam margine texti
 Oceanum sinuare vadis: sed cardine verso
 Sensit adesse Deas, impersectumque laborem
 Deserit, & niveos infecit purpura vultus
 Per liquidas succensa genas: caligæ pudoris
 Illuxere faces. non sic decus ardet eburnum,

Lydia

Lydia Sidonio quod femina tinxerit ostro.
 Merferat unda diem. spatio nox humida somno
 Languida cœruleis invexerat otia bigis.
 Jamque viam Pluton superas molitur ad auras
 Germani monitu. torvos invia jugales
 Alecto temone ligat, qui pascua mandunt
 Coeety, spatilique Erebi nigrantibus errant,
 Stagna que tranquilla ponentes marcida Lethes
 Ægra soporatis pumant oblivia linguis.
 Orphæus crudelē micans, Æthonque sagitta
 Ocior, & Stygii sublimis gloria Nycteus
 Armenti, Ditiisque nota nocturna Alastor,
 Stabant ante fores Juncti, sævamque fremebant
 Craffina ventura spectantes gaudia prædæ.

CL. CLAUDIANI

D E

RAPTU PROSERPINÆ,

AD FLORENTINUM,

LIBER II

Præfatio.

OTia fœpici ageret eum cantibus Orpheus;
 Neglectumque diu sepouisset ebur;
 Lugebant erepta sibi solatia Nymphæ,
 Lugebant dulces flumina mœsta modos.
 Sæva feris natura redit, metuensque leonum
 Implorat cytharæ vacca tacentis opem.
 Illius eduri severæ silentia montes,
 Silvaque Bistoniam sæpe secuta chelys.
 Sed postquam Inachis Alcides missus ab Argis
 Thracia pacifero contigit arva pede,
 Diraque sanguinei vertit præsepia Regis,
 Et Diomedeo gramine pavit equos,
 Tum patriæ festo lætatus tempore vates
 Desuetæ repetit sili canora lyre,
 Et refides leni modulatus pectine nervos,

Pol.

Pollicem festivo nobis duxit eorum.
 Vix auditus erat: venti fragrantur & unda.
 Pigrior aditris distorruit ebrus aquis.
 Porrexit Rhodope siccantes carmina rupes.
 Excussit gelidas praeior Ossa nives.
 At una nudato descendit populus Aëmo,
 Et comitem quercum pinus amica trahit.
 Cirrhæa quoque Dei quam vis desuperit artes,
 Orpheis laurus vocibus aëta venit.
 Securam blandi leporem fovere Molossi,
 Vicinamque lupum prae buit agna latos.
 Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
 Maffylam cervi non timere Jubam.
 Ille novecales stimulos actusque canebat
 Hercules, & forci monstra subacta manu,
 Qui timidæ matri pressos ostenderit angues,
 Intrepidusque sero risetis ore puer.
 Te neque Didæas quatiens mugitibus urbes
 Taurus, nec Stygii terruit ira canis:
 Non leo sidercos cæli redditus ad axes,
 Non Erymanthi gloria montis aper.
 Solvis Amazonios cinctus, Stymphalidas arcu.
 Appetis; occiduo ducis ab orbe greges:
 Tergeminique ducis numerosos delicias artus,
 Et toties uno victor ab hoste redis.
 Non cadere Antæon, non crescere profuit Hydræ:
 Non cervam volucres eripuerit pedes.
 Cæci flamma perit: rubuit Bosiride Nilus.
 Prostratis rubuit Nubigenis Pholoe.
 Te Libyci stupere sinus; te maximus Atlas
 Horruit, imposito cum premerere polo.
 Firmior Herculeam mundus cervicem pendit.
 Lustrant humeros Phæbos & astra tuos.
 Thracius hæc vates, sed tu Tyrintius alter,
 Florentius mihi, tu mea plestra moves.
 Antraque Mafarum longo torpentia iomno
 Excutis, & placidos ducis in orbe choros.

I M P U L T Jonios præmissis lumine fluctus
 Nondum pura dies: tremulus vibravit in
 undis
 Ardor, & errantes ludunt per cærulea flam-
 mæ,
 Jamque adaux animi, fidæque oblita parentis,
 Frau-

Fraude Dionæa riguos Proserpina salus
 (Sic Parca voluere) petit, ter caecitate versio
 Prælagum cecinit, fores, ter confecta lati
 Flebile terrificis genuit mugitibus Ætæna.
 Nullis illa tamen monstris, nulloque tenetur
 Prodigio, comites gressum iunxere foreores.
 Prima dolo gaudens, & tam callida voti
 In Venus, & raptus metitur corde futuro,
 Jam durum flexura Chaos, Jam, Dite subacta,
 Ingenti famulos Manes ductura triumpho.
 Illi multosidos crinis sinuatur in orbes
 Idalia divilus acu, sudata marito.
 Fibula purpureos gemma suspendit amictus,
 Candida Parrhasii post hanc regina Lycæi,
 Et Pandioniasque cupide protegit arcas,
 Ultraque virgo, ruunt hæc trifidibus alpera bellis;
 Hæc metuenda feris, Tritonia castide sulva
 Cælacum Typhona gerit, qui, summa peremptus,
 Ima parte viget, moriens & parte superflua.
 Hæc quoque terribili surgens per nubila gyro
 Inlustrat sylva: tantum stridentia colla
 Gorgonis obtentu palli fulgentis inumbrat.
 At Trivia lenis species, & multus in ore
 Frater erat, Phæbique genas & lumina Phæbi
 Esse putes, solique dabat discrimina sexus.
 Brachia nuda nitent: levibus profecerat auris
 Indociles errare comas, arcuque remisso
 Oria nervus agit, pendunt post terga sagitta.
 Crispatur gemino vellis Gortinia cinctu
 Poplite sua tenes, motoque in flamine Delos
 Errat, & aurato trahitur circumflua ponto.
 Quas inter Cereris proles, nunc lumina matris,
 Mox dolor, æquali tendit per gramina passu,
 Nec membris, nec honore minor; potuitque vi-
 deri
 Pallas, si clypeum, si ferret spicula, Phæbe.
 Collectæ tereti nodantur salspide vestes.
 Pectinis ingenio nunquam felicior arti
 Contigit eventus, nulla sic consonata
 Fila, nec in tantum veri ducere figuram.
 Hic Hyperionio Solem de iomine nacti
 Fecerat, & pariter, sed forma dispare, Lunam,
 Auroræ, nostrisque duces, cunabula Tethys
 Præbet, & infantes gremio solatur anhelos.

Ceruleaque sinus totis radiatur alomais.
 In validum dextro portat Titana lacerto
 Nondum luce gravem, nec pubescerit huius alio
 Crinitatam radiis, primo clemenciam vos
 Fingitur, & tenerum vagitu desput ignatm.
 Lava parte foror vitrei libamina potat.
 Uberis, & parvo figuratur tempora cornu.
 Tali luxuriat cultu, comitantur euntem
 Naiades, & cœlia sistant utrique corona,
 Quæ fontes, Crinisque, tuos, & laxa rotatam
 Puntagiam, nomenque Gelan qui præbuit urbi,
 Concelebrant: quas pigra vado Camesina pal-
 lutri.
 Quas Arethusei latices, quas advena nutrit
 Alpheus: Cyane totum supereminet agmen.
 Qualis Amazonidum peltis exultat aduncis
 Pulcra cohors, quoties Arcton populata virago
 Hippolyte niveas ducit post prælia turmas;
 Seu flavos straverit Getas, seu forte rigentem
 Thermodontiaea Tansin fregere securi.
 Aut quales referunt Baccho solemnia Nymphæ
 Maonia, quas Hermus alit, ripasque paternas
 Percurrunt auro madide: lætatur in atro
 Amnis, & undantem declinat prodigus urnam.
 Viderat herbo sacrum de vertice vulgus
 Æcha parens florum, & carvage in valle seden-
 tem
 Compellat Zephyrum: Pater o gratissime veris,
 Qui mea lascivo regnas per præta meatu
 Semper, & assiduis irroras flatibus annum,
 Respice Nympharum cœtus, & celsa Tonantis
 Germina, per nostros dignantia ludere campos.
 Nunc adsis, faveasque, precor: nunc omnia fetu
 Pubescant virgulta velis, ut fertilis Hybla
 Invidet, vincique suos non abnuat Hortos.
 Quidquid thuriferis spirat Panchæja silvis,
 Quidquid odoratus longe blanditur Hydalpes.
 Quidquid ab extremis ales longæva Sabris
 Colligit, optato repetens exordia busto.
 In venas disperse meas, & flamine largo
 Rura fove, mercat divino pollice carpi,
 Et nostris cupiant ornari numina fertis.
 Dixerat: ille novo madidantibus nequæ pennas
 Concutit, & glebas secundo core maritat;

Qua-

Quaque volat, verneusquitur rabor, omnis in
 herbas
 Turget humus, medioque patent convexa sereno;
 Sanguineo splendore rosas, vaccinia nigro
 Induit, & dulci violas ferrugine pingit.
 Particha quæ tantis variantur eingula gemmis
 Regales vindicta sinus? quæ vellera tantum
 Diebus Assyrii spumis fucantur æent?
 Non tales volucer pandit Junonius alas
 Nec sic innumeros arcu mutante colores
 Incipiens redimitur hyems, cum tranite flexo
 Semita discretis interviret humida nimbis.
 Forma loci superat flores: curvata tumore
 Parvo planities, & mollibus edita clivis
 Creverat in collem: vivo de pumice fontes
 Roscida mobilibus lambebant grainia rivis,
 Silvaeque torrentes ramorum frigore folescent
 Temperat, & medio brumam sibi vindicat æstu,
 Aptæ fretis ables, bellis accommoda cornus,
 Quercus amica Jovi, tumulosæ turæ cupressus,
 Illex plena favis, venturi præcelsa laurus.
 Fluctuant hic densæ crispata cacumine busus,
 Hic edere serpant, hic pampinus induit ulmos
 Haud procul inde lacus (Perquam dixerat Sicani)
 Panditur & nemorum frondoso margine cinctus
 Vicinis pallescit aquis: admittit in altum
 Cernentes oculos, & late perulvis humor
 Ducit inoffensus liquido sub gurgite vitus,
 Undaque per specul prodit secreta profunda.
 Huc elapsa cohors gaudent per florea rura,
 Hortatur Cytherea, legant, nunc, ite, & flores,
 Dum matutinis præ ludat solibus æer,
 Dum meus hume erat flaventes Lucifæ agros
 Roranti prævedit equo, sic fata, doloris
 Carpit signa sui, varios tum cætera saltus
 Invasere cohors, credas examina fundi
 Hyblarum raptura thymum, cum cerea reges
 Castra movent, fagique cava demissus ab alvo
 Mellifer electis exercitus obstrept herbis,
 Pratorum spoliatur honos, hæc lilla fulcis
 Intexit violis: hæc mollis amaraucus ornat:
 Hæc graditur stellata rosis: hæc alba ligultris,
 Te quoque scibilibus merens, Hyacinthes, figuris,
 Narcissumque metunt, nunc inclyta germina veris

Prq.

Præstantes olim pueros, tu natus Amyllis
 Hunc Helicon genuit, te disci perculit error;
 Hunc fontis decepit amor, te fronte retusa
 Delius, hunc fracta Cephissus arundine luget.
 Æstuat ante alias æydo fervore legendi
 Frugiferæ spes una Deæ, nunc vineæ texto
 Ridentæ calathos Ipoliis agræ stibus implet:
 Nunc sociat flores, selesque ignota coronat.
 Augurium fatale tori, quin ipsa ubarum,
 Amorumque potens, dextram, qua foris turbat
 Agmina, qua stabiles porcas & mania vellit,
 Jam levibus laxat pudicis, lassamque reponit,
 Infolitisque docet galeam mitescere lertis.
 Ferratus inscivit apex, horrorique recessit
 Martius, & cristæ pacato sanguine vernant.
 Nec, quæ Parthenium canibus sermatur odor-
 rem;

Aspernata choros, libertatemque comarum
 Injeçta dantem voluit regnare corona.
 Taliâ virgineo passim dum mote geruntur,
 Ecce repens mugire fragor, consurgere turres,
 Pronaque vibratis radicibus oppida versi.
 Causa latet, dubios agnovit solâ tumultus
 Diva Paphi, mixtoque metu, perterrina gaudet.
 Jamque per anfractum animarum rector opacos
 Sub terris quærebatur iter, gravibusque cementem
 Enceladum calcabat equis, immania findunt
 Membra rota, pressaque gigas cervice laborat.
 Sicaniam cùm disc ferens, tentatque moveri
 Debilis, & sellis serpentibus impedit axem.
 Fumida sulfureo prælabitur orbita dorso,
 Ac velut oculos securam prodit in hostem
 Miles, & effosâ subter fundamina campi
 Transiit elosus arcano limite muros,
 Turbaque deceptas viâ rix erumpit in arces
 Terrigenas imitata viros: sic certius heres
 Saturni latebrosa vagis rionatur habens
 Devia, fraternum cupiens exire sub orbem.
 Janua nulla patet, prohibebant undique rupes
 Oppositæ, duraque Deum compage tenebant.
 Non tulit ille moras, indignatusque trabali
 Saxa ferit scepro, Sicula tonare cavernæ,
 Turbatur Lipare, stupuit fornacæ relicta
 Mulciber, & trepidus dejecit fulmina Cyclops,

Au-

Audit, & siquem glacies Alpina coerçet,
 Et qui te, Latius nondum pra cincte trophæis
 Tibri, natat, misamque Pado qui remigat alium,
 Sic, cùm Thessaliam scopulis inclusa teneret
 Peneo stagnante palus, & metra negaret
 Arva coli, trifida Neptunus cuspidæ montes
 Involuit adversos, tum forti lævius icu
 Dissiluit gelido vertex Orlaus Olympo.
 Carceribus laxantur aquæ, fractoque meatu
 Redduntur Buvisque mari, tellusque colonis,
 Postquam victa manu duos Tereinthia nexos
 Solvit, & immenio late ditescit hiatu:
 Apparet subitus cælotimor, astra viarum
 Mutare fidem, vetito se proluit Arctos
 Æquore, præcipitat pigrom formido Booten,
 Horrui Orion, auditio palluit Atlas
 Hinnitu, rutilos obducatur anhelitus axes
 Disseclos, & longâ solitos caligine palci
 Terruit orbis equos, pressis hæc lete lupatis
 Attoniti meliore polo; rursusque verendum
 In Chaos obliquo pugnant temone reverti.
 Mox ubi palliaco senserant verbera tergo,
 Et solem didicere pari: torrentius amne
 Hiberno, tortaque ruunt pernicius hauri.
 Quantum non jaculum Parthi, non impetus Au-
 stri;

Non leve sollicitæ mentis discorrit acumen,
 Sanguine fræna calent, corrumpit spiritus auras
 Letifer: insectæ spumis vitiantur arena.
 Diffugiunt Nymphæ; rapiunt Proserpina curru,
 Imploratque Deas, jam Gorgonis ora revelat
 Pallas, & intento festinat Delia cornu:
 Nec parvo eedunt, stimulat committis in arma
 Virginitas, crimenque feri raptoris accubat,
 Ille, velut stabuli decus, armentique juvencam
 Cum leo possedit, nudataque viscera fudit
 Unguibus, & rabiem totos exegit in armos,
 Stat crassa turpis fanie, nosdique jobarum
 Excudit, & viles pastorem despicit iras.
 Ignavi dormitor vulgi, teterissime fratrum,
 Pallasacæ, quæ te stimulis scabibusque profanis
 Eumenides movere? tua cur fæderelicta
 Audes Tarrarcis cælum incellare quadrigis?
 Sunt tibi deformes Diræ: sunt altera Lethes

Nu-

212 CL. CLAUDIANI
Numina? sunt tristes Fortia te coniuge digna,
Fratris lingue domos: alienam desere sortem?
Nec te tua contentus abi. quid viva sepultis?
Admissas? nostram quid proteris advena mun-
dum?

Talia vociferans avidos transisse minaci
Cornipedes anbone ferit, clypeique retardat,
Obiice, Gorgonioque premens adhibuit hydria,
Praetentaque operiteriffa, libratur in istum
Fraxinus, & nigros illuminat obvia currus
Missaque penè foret, ni Jupiter æthere vasto
Pacificas rubri torfisset fulminis alas,
Confessus foceram, nimbis Hymeneus hiulcis
Intonat, & testes firmant connubia flammæ
Invitæ cessere Deæ, compescuit arcum
Cum gemitu, talesque dedit Latonia voces

Sis memor, o, longumque vale. reverentia patris
Obstitit auxilio, nec nos defendere contra
Possumus, imperio vinei majore facemur
In te conjurat genitor, populoque silenti
Traderis, heu, cupidas non ad spectura sorores
Æqualemque choram. que te fortuna supernis
Abstulit, & tanto damnavit sidera lustro
Jam neque Partheniis inædere retia ludicris
Nec pharetram gestare libet, securus ubique
Spamet aper, sequomque fremant imoune leones.
Te Jura Taygeti, posthæc Menalia seclunt
Venatu, melioque diti lugere ethora
Delphica quin etiam fratris delubra tacebunt

Interea volueri serur Proserpina curru
Cæsariem diffusa Noto, plandique lacertos
Verberat, & questus ad nubila rumpit inanes
Cur non torfisti manibus fabricata Cyclopa
In nostela, pater? sic me crude libus umbris
Tradere, sic toto placuit depellere mendo?
Nullane te secū pietas? nihilumne paternæ
Mentis inest? tantas quo crimine movimus iras?
Non ego enim rapido sequeret Phlegra tumul-
tu.

Signa Deis adversa tolli: non robore nostro
Ossa pruinosa vexit glacialis Olympum.
Quod conata nefas, aut coeque confecta noxæ
Exul ad immanes Erebi detrudor hiatus?
O tortونات, alii quascumque tulere

Ra-

DE RAPTU PROSERP. 213

Raptores! saltem communi sole fruuntur,
Sed mihi virginitas pariter calumne negatur;
Eripitur cum luce pudor: terrique relicta
Seryitum Stygio ducor captiva tyranno,
Omnia dilecti flores, despectaque matris
Consilia: o Veneris deprecheus serius arte
Mater id, seu te Phrygias in vallibus Ida
Mygdonio bus circumsonat horrida cantu,
Seu tu sanguineis ululata Dindyma Gallis
Incolis, & stridos Curetum respicentes,
Exitio succurre meo: compescere furentem:
Comprime ferales torvi prædonis habenas.

Talibus ille ferox dictis, stetitque decoro
Vincitur, & primi suspuria sentit amoris.
Tunc ferrugineo lacrymas detergit amicu,
Et placida mœstum solatur voce dolorem.

Desine fœnalis animum, Proserpina, curis,
Et vano vexare metu. majora dabuntur
Sceptra, nec indigni tædas patiere mariti.
Ille ego Saturni proles, cui machina rerum
Servit, & immensum tendi per inane potestas.
Amisum ne crede diem, sunt altera nobis
Sidera; sunt orbés alii: lumengue videbis
Purius, Elysiūque magis mirare solem,
Cultoresque pios. illic pretiosior ætas,
Aurea progenies, habitant, semperque tenemus
Quod Superi meruerunt semel. nec mollia desunt
Præta tibi. Zephyri illic melioribus halant
Perpetui flores, quos nec tua protulit æta.
Est etiam lucis arbor prædix opacis
Fulgentes viridi ramos curvata metallo.
Hæc tibi sacra datur, fortunataque tenebris
Autumnum, fulvis semper ditabere pomis.
Parva loquor, quidquid liquidus complexitur æce
Quidquid alitellus, quidquid salis æquata ver-
tunt.

Quod fluvii volunt, quod nutrire paludes,
Cuncta tuis papiter cedent animalia regnis
Lunari subiecta globo, qui septimus æras
Ambit, & æternis mortalia separat astris.
Sub tua purpurei venient vestigia reges,
Deposito luxu, turba cum paupere mixti.
Omnia mors æquat. tu damnatura nocentes:
Tu requiem latura piis: te iudice fontes

Im-

Improbâ cogentur vitæ commissa faceri.
 Accipe Lethæo tamulas cum gurgite Parcæ.
 Sit fatum quodcumque voles. Hæc fatas anhelos
 Exhortatur equos, & Tænara mittor intrat.
 Conveniunt animæ, quantas truculentior Auslæe
 Decutit arboribus frondes, aut nubibus imbræ.
 Colligit, aut frangit fluviæ, aut torquet arenas.
 Cunctaque præcipiti suspantur sæcula curvæ.
 Insignem visura nurum. mox ipse læreus
 Ingressitur facili passus mollescere risu.
 Dissimilisque sui. dominis intractibus ingens
 Assurgit Phlegæthon. flagrantibus hispida rivis
 Barba madet, totoque fluunt incendia vulcu.
 Occurrunt properi lætæ de plebe ministri.
 Pars altos revocant currus, fregisque solutis
 Vertunt emeritos ad pascua nota jugales.
 Pars saule tenent. alii prætexere ramis
 Limina, & in thalamis cultas extoltere vestes.
 Regina casto cinxerunt agmine matres.
 Elysiæ, tenerosque levant sermone timores.
 Ex sparfos religant crines, & vultibus addunt
 Flammea sollicitum prævelatura pudorem.
 Pallida lætatur regio, genecisque sepultra
 Luxuriant, epulisque vacant genitalibus Umbræ.
 Grata coronati peragunt convivia Manes.
 Rumpunt insolentibus ebrosa silentia cantus.
 Sedantur gemitus. Erebi se sponte relaxat
 Squalor, & æternam patitur rarsescere noctem.
 Urna nec incensas veriat Minoia fortes,
 Verbera nulla sonant, nulloque fremientia ludu.
 Impia dilatis respirant Tartara pœnis.
 Non rosa suspensum præceps Ixionæ torquet.
 Non aqua Tantalæis subducitur invida labris.
 Solvitur Ixion, invenit Tantalus undas.
 Et Tityus tandem spatiosus erigit artus.
 Squalentisque novem detexit jugera campi.
 Tantus erat, laterisque piger sulcator opaci
 Invitus trahitur lasso de pectore vultur.
 Abreptaque dolet jam non sibi erelescere fibras.
 Oblita scelerum, fo: midatiq; furoris
 Eumenides cratera parant, & vina seroci
 Crime bibunt. flexisque minis jam læne canentes
 Extendunt socios ad pocula plena cœlestis.
 Ac testas alio luccendant lumine tædas.

Tunc

Tunc & pœssiteri pacatum flumen Averni
 Innocuæ transiit asyæ, statumque repellit
 Amfandus: tacuit fixo torrente virago.
 Tunc Acheronteos mutato gurgite fontes
 Lactæ novo tumuisse serant, ederisque virentem
 Coccyton dulci perhibent undasæ Lyæo.
 Stamina nec rupit Læthæis. nec turbida sacris
 Obstreptant lamenta choris. mors nulla vaga-
 tur
 In terris, nullaque rogam plangere parentes,
 Navita non moritur fuscû, non cupide miles.
 Oppida funerei p: sient immunia læti,
 Impexantque senex velavit arundine frontem
 Portior, & vacuus egit cum carmine remos.
 Jam suis inferno processerat Hesperus orbi.
 Ducitur in thalamum virgo. stat pronuba
 juxta
 Scellantes Nox picta sinus, tangensque cubile
 Omnia perpetuo genitalia federe sancit.
 Exultant cum voce pii, Ditiq; sub aula
 Talia pervigili somunt exordia plausu.
 Nostra parens Juno, tuque, o germane Ton-
 nantis
 Et gener, unanimi consortia discite sonni,
 Mutuaque alteris inoesse colla læceris.
 Jam felix oritur, nam læta futuros
 Expectat Natura Deos. nova numina rebus
 Addite, & optatos Ceteri proferre nepotes.

CL. CLAUDIANI

DE

RAPTO PROSERPINÆ

LIBER III.

JUPITER intereâ cinctam Thaumantida
 nimbis
 Ire jubet, totoque Deos arefescere mundo.
 Illa colorato Zephyros prælapsa volatu

Nu-

Numina conclamat pelagi, Nymphasque mo-
rantes

Increpat, & fluvios humentibus evocat antris.
Accipites, trepidique ruunt, quæ causa quietos
Excierit, tanto quæ res agitata tumultu.
Ut patuit stellas domus confidere iusti.
Nec confusus honos. Cælestibus ordine sedes
Prima datur, tractum procerestenuere secundum
Æquorei, placidus Nereus, & lucida Phœci
Cantities. Glaucum series extrema bifor mem
Accipit, & certo manfurum Protea vultu.
Nec non & senibus fluvius concessa sedendi
Gloria: plebeio stat cætera more juvenis,
Mille annos, liquidis incumbunt patribus udx
Naiades, & taciti mirantur sydera Fauni.

Tum gravis ex alto genitor sic orsus Olympo:
Abdudere meas iterum mortalia curas,
Jam pridem neglecta mihi, Saturnia postquam
Otia, & ignavi senium cognovimus ævi:
Sopitofque diu populos torpore paterno
Solicita placuit stimulis inpellere vitæ,
Incultis ne sponte seges grandesceret arvis,
Undaret non sylva favis, nec vina tumerent
Fontibus, & totæ fremecent in pocula ripæ.
Haud equidem invidio: (nec enim livescere
fas est,

Vel nocuisse Deos) sed quid diffusor honesti
Luxus, & humanas oblimat copia mentes?
Provocet ut seges animos, erumque remotas
Ingenio avias paulatim exploret, egestas?
Utque artes pariat solertia, nutriat quæ?
Nunc mihi cum magnis infat Natura querellis
Humanum relevare genus, durumque tyrannum
Inmittetque vocat, regnataque sæcula patri
Commemorat parcum; Jovem se divite clamat.
Cur campos horrere situ dumisque repleri
Rura velim, & nullis exorcim tu cubibus annum?
Sed jam, quæ genitrix mortalius ante fuisset,
In diræ subito motes transisse noveræ.
Quid mentem traxisse polo, quid profuit altum
Erexisse caput, pecudum si more pererant
Avia, si frangunt communia pabula glandes?
Hæc cene vita juvat silvestribus addita lustris
Indilicreta feris? tales enim sæpe parentis

Per-

Pertulerim que luis, tandem cleancitor obli
Chaonio statui gentes avertere visu.
Atque ad te Cererem, quæ nunc ignara malorum
Verberat Idæos torva cum matre leones.
Per mare, per terras avido discurrere lædæ
Decretum, natæ donec lætata reperit
Indicio, tribuat fruges, curusque feratur
Avias, ignotas populis parvulus aristas,
Et juga carulei subeant Aetæa dracones.
Quod si quis Cereri raptorem proderet Divum
Audeat: Imperii molem, pacemque profundam
Obtestor rerum, natus licet ille, fororæ,
Vel conjux fuerit, natarumve agminis una,
Se licet illa meo conceptum vertice læctet,
Sentiet iratam procul ægida, sentiet ictum
Fulminis, & genium divina forte pigebit,
Optabitque mori: tunc vulnere languis ipsi
Tradetur genero, passurus prodita regna,
Et sciet an propria conspirent Tartara caux.
Hoc sanctum, mansura sivant hoc ordine fata.
Dixit, & horrendo concussit sydera mota.
At procul armifoni Cererem sub rupibus antri
Securam, placidamque diu jam certa peraxi
Terrorant simulacra mali, noxæque timorem
Ingeminant, omnique perit Proserpina somno,
Namque modo adversis inavidi viscera telis,
Nunc sibi mutatas horret frangere velles,
Nunc steriles mediis nondere pnatibus or-
nos,

Stabat præterea ludo dilectior omni
Laurus, virginicos quæ quondam fronde pudica
Umbrabat thalamos. hanc ima stirpe recisam
Vidit, & incompitos sædari pulvere ramos.
Querentique nefas Dryades dixerat gementes,
Tartaræ furias debellavisse bipenni.

Sed tunc ipsa, sui jam non ambagibus ullis
Nuncia, materno facies ingesta forori.
Namque videbatur tenebroso oblecta recessu
Cæcæris, & lævis Proserpina vincita catenis,
Non qualem Siculis olim mandaverat arvis,
Nec qualem soleis nuper convallibus Aetna
Suspexere Dexæ. squalabat pulcrrior auro
Cæsarics, & nox oculorum infecerat ignes.
Exhaustusque gelu pallet rubor, ille superbi

K

Flam.

Flammeus oris honos, & non celsura pruina
 Membra colorantur picci caligine regni.
 Ergo hanc ut dubio vis tandem agnoscere visum
 Evaluic: cujus tot pignora crinibus? inquit.
 Unde hæc informis macies? cui tanta facultas
 In me sævitie est? rigidi cui vincula ferri
 Vix aptanda levis molles meruerit lacerti?
 Tu, meatu plures? an vana fallimur umbra
 Illa referre? Heu dira parens; nateq; peremptæ
 Immemor, heu sulvas animo transgressa lænas,
 Tantane te nostri tenere obliviam? tantum
 Unica despicio? certe Proserpina nomen
 Dulce tibi, taliq; nunc, ut cernis, hiatu
 Suppliciiis inclusatoror, tu faxa choreis
 Indulges, Phrygiaique teterrimum inter strepitus
 urbes.

Quod si non omnem pepulisti peccore matrem,
 Si tua nota Ceres, & non me Caspia tigris
 Edidit: his oro miseram delende cavernis,
 Inque superna refer, prohibent si fata reverti:
 Vel saltem visura veni, sic fata trementes
 Tendere conatur palmas, vis improba ferri
 Impedit, & mota somnum excussere catenæ,
 Obrigit visis, gaudet non vera fuisse,
 Complexu carnisse dolet, penetratibus amens
 Profilit, & tali compellat voce Cybellen.
 Jam non ulterius Phrygia tellure morabor,
 Sancta parens, revoca tandem custodia cari
 Pignoris, & cunctis obiecti fraudibus anni
 Non mihi Cyclopus quamvis extructa caminis,
 Culmina fida satis, rimeo, ne fama latebras
 Prædidit, leviusque mecum Trinacria celestem
 Deposuit, terret nimium vulgata locorum
 Nobilitas, alijs sedes obscurior oris
 Exquirenda mihi, gemitu, flammisq; propinquis
 Enceladi neque: ut umbracula nostra taceri
 Somnia quinetiam variis infausa figuris
 Sæpe moment, nullusque somno triste minatur
 Augurium, quoties flaventia feræ comarum
 Sponte cadunt, quoties excundar ab ubere sanguis
 Larga vel invito prorumpunt flumina vultu,
 Inhussæque manus mirantem peccora tundunt!
 Si buxos inflare velim, ferale gemiscunt: (dunt
 Tympana si quatiam, planctus mihi tympana redde

Ah

Ah vereor; ne quid portendat omina veri!
 Heu longæ nocere mori! Procul irrita ventu
 Dicta ferant, subicit Cybele: non tanta Tonanti
 Segnitias, ut non pro pignore fulmina mittat,
 I tamen, & nullo turbata revertere casu.

Hæc ubi, digreditur templis, sed nulla ruenti
 Mobilitas, tardos queritur non ire jugales,
 Immeritaque movens alterno verberè pennas
 Sicaniam quatit, cum necdum absconderit Iden.
 Cuncta pavet, speratque nihil, sic situat ales,
 Quæ teneros humili setus commiserit orno
 Allatura cibos, & plurima coquit absens:
 Ne fragilem ventus discusserit arbore nidum:
 Ne furtum pateant homini, neu præda colubris.
 Ut domus excubiis incustodia remotis,
 Et resupinati neglecto cardine postes,
 Flebilis & tacitis species apparuit aule;
 Non expectato respectu cladis, amictus
 Conscidit, & fractas eum crine avellit aristas,
 Hæserunt lacrymæ non vox, non spiritus oris
 Redditur, atque imis vibrat tremor ossa me-
 dullis.

Succidit titubant gressus, foribusque reclusis,
 Dum vacuas sedes, & desolata pererrat
 Atria, semirutas confuso flamine telas,
 Atque interceptas agnoscit pedinis artes.
 Divinus perit ille labor, spatiumque relictum
 Audax facilego supplicataranea textra.
 Nec desert, plangitque malum: tamen oscula tela
 Figit, & abruptis mæstas in fila querelas.
 Attritosque manu radios, projectaque pensa,
 Cunctaque virginis sparsa oblecta omnia iudo.
 Ceu natam, pressat gremio, calumneque cubile
 Desertoquetoros, & sibi fœderit olim,
 Perlegit, atronitus stabulo cœu pastor inani,
 Cui pecus, aut rabies Pæonorum inopina leonum,
 Aut popularices infestare catervæ:
 Serus ac ille redit, vastataque pascua iustras
 Non responsurus cœt, implorareque juvencos.
 Atque ibi secreta tætorum in parte jacentem
 Adspicit Electram, natæque sedula nutrix
 Oceani præficas inter notissima Nymphas.
 Par Cereri pietas, hæc post canabula dulci
 Ferte sinu, summoque Jovi deducere parvam

K 2 Sue.

Succerat, & genibus ludentem aptare paternis.
Hæc comes, hæc cultos, hæc proxima mater ha-
berit.

Tum laceras effusa domas, & pulvere canos
Sordida syderez raptus lugebat alumna.
Hanc aggressa Ceres, postquam suspurita tandem
Hanc vitæ frenosque dolor. Quod cernimus, inquit.
Excidium? cui præda feror? regnatne maritus?
An cælum Titanes habent? quæ talia viro
Aula Tonante manus? rupitne Typhigina cervix
In arimen? fractane Iugi compage Vesevi
Alcyoneus per stagna pedes Tyrhena cucurrit?
An vicina mihi quasatis faucibus Ætna
Protulit Enecladum? nosstros an forte penates
Appetit centum Briareja turba lacertis?
Heu, ubi nunc, ubi nata mihi? quò mille ministræ,
Quò Cyane! volucresque vis Sirenas abegit?
Hæcne vestra fides? sic fas aliena tueri
Pignora? Contremuit nutrix, nigroque pudori
Cessit, & aspectus miseræ non ferre parentis
Empum morte velit, longumque immota moratur
Autorem dubium, certumque expromere funus.
Vix tamen hæc: Acies unquam vesana Gigantum
Hanc dederit eladem! levius communia tangunt:
Sed Divæ, multoque minus quod ree, forores
In nostras nimium conjuravere ruinas.
Insidias Superum, cognatæ vulnera cernis
Invidiæ. Phlegra nobis infensor æther,
Florebat tranquilla domus, nec limina virgo
Linguere, nec virides audebat visere saltus
Præceptis obstricta tuis, telæ labor illi,
Sirenes requies: sermorum gratia necum.
Mecum somnus erat, cautique per atria ludi,
Cum subitò (quonam dubium monstrante latebras
Rescierit) Cytherea venit, suspensæque nobis
Nefores, hinc Phibem comites, hinc Pallada iuxit
Protinus effuso lætam se siagere risu,
Nec semel amplecti, nomenque iterare fororis,
Et dura de matre queri, que tale recessu
Maluerit dammare decus, veritoque Dearum
Cultu, patrisque procul mandaverit astris:
Nostra rudis gaudere malis, & nedare largo
Instaurare dapes, nunc arma, habitumque; Diang
Induitur, digitisque attentat mollibus arcum.

Nunc

Nunc erinita júbis galeam laudante Minerva
Implet, & ingentem clypeum gestare laborat.
Prima Venus campos, Ætnæque rura maligno
Ingerit æfflatu, vicinos callida flores.
Ingeminat, meritumque loci, velat inscia,
querit

Nec credit, quod bruma roris innoxia servet,
Quod gelidi rubeant alieno germinæ menses,
Verna nec iratum timeant virgulta Booten.
Dum loca miratur, studio dum flagrat cundi,
Persuadet, teneris, heu, lubrica moribus ætas!
Quos ego nequidquam planctus, quas irrita fudi
Ore preces? ruit illa tamen confisa fororum
Præfidio, famulæ longo post ordine Nymphæ.
Iur in æterno vestitos gramine campos,
Et prima sub luce legunt, cum rore serenus
Albet ager; sparsoque hibunt volaria succos.
Sed postquam medio Sol insitit altior axi,
Ecce polum nox fenda rapit, tremefactaque nutat
Insula cornipum strepitu, pulsoque rotarum.
Nosse nec aurigam licuit: seu mortifer æstus,
Seu mors ipsa fuit. lator permanat in herbas.
Deficiunt rivî, squalent rubigine præta,
Et nihil assatum vivit, pallere ligultra
Expirare rosas, decreverit lilia vidi.
Ut raucio reduces tractu detorsit habenas,
Nox sua prosequitur currum; lux redditor orbi,
Periphone nusquam, voto rediere perado.
Nec manere Dez, mediis invenimus arvis
Exanimem Cyanen, cervix redimita jacebat,
Et caligantes marcebant fronte coronæ.
Aggredimur subicò, & casus scitamus heriles.
(Nam propior cladi steterat), quisvultus equo-
rum?

Quis regat? illa nibili, tacito sed læta veneno
Solvitur in laticem, subreptit crinibus humor.
Liquitur, in roremque pedes & brachia manant,
Nosstraque mox lambit velligia perspicuus fons.
Discedunt aliz, rapidis Acheloides aliz.
Sublatæ Siculi latus obfedere Pelori,
Accenæque malo iam non impune canoras
In pestem vertere Iyras, vox blanda carinas
Alligat, auditò frenantur carmine remi,
Sola domi lectu senium tractura reliquor.

K 3

H 2.

Hæret adhuc suspensa Ceres, & singula demens,
 Cui nondum transacta timet mos, lumina torquens
 Ultrò in calcicolas furiato pectore fertur.

Arduus Hyrcana quatitur sic matre Niphates,
 Cujus Achæmenio regi ludibria natos
 Avoxit tremebundus eques. fremit illa marito
 Mobilior Zephyro, totamque virentibus iram
 Dispergit maculis, jam jamque haufura profundo
 Ore virum, vitæ tardatur imagine formæ.
 Haud aliter toco genitrix bacchatur Olympo:
 Reddite, vociferans: non me vagus edidit amnis
 Non Dryadum de plebe sumus: trinita Cybelle
 Me quoque Saturno genuit, quò iura Deorum,
 Quò leges abire poli? quid vivere rectè
 Proderit? en audet nos Cytherea pudoris
 Offentare suos post Lemnia vincula vultus.

Hos animos bonus ille sopor, castamque cubile
 Præbuit? amplexus hoc promerere pudici?
 Nec mirum, si turpe nihil post talia ducit.
 Quid vox ex pertes thalami? tantumne relictus
 Virginitatis honos? tantum mutata voluntas?
 Jam Veneri, & focii iunctæ raptoribus aris?
 Otempis Scythiæ, atque hominem sitientibus aris
 Utraque digna colli! tanti quæ causa furoris?
 Quam mea vel didi oreui Proserpina la sit?
 Scilicet aut caris pepulite, Delia, sylvis.
 Aut tibi commissas rapulite, Tritonia, pugnas.
 An gravis alloquio? vestros an forte petebat
 Importuna chorus? atqui Trinacria longe,
 Esset ne vobisoneri, deserta colobat.

Quid latuisse iuvat? rabiem liberos acerbi
 Nulla potest placare quies. his inerepat omnes
 Vocibus, ast illæ (prohibet reverentia patris)
 Aut reticent, aut nosse negant responsaque matri
 Dant Iserymas, quid agat? rursus se victa re-
 mittit,

Inque humiles demissa preces: Ignoscite, si quid
 Intumuit pietas: si quid flagrantius actum
 Quàm decuit miseram, supplex, delectaq; vestris
 Advolvor genibus. liceat cognoscere formem.
 Hoc tantum liceat certos habuisse dolores.
 Scire peto quæ forma mali, quamcumque de distis
 Fortunam, si nota, feram, fatumque putabo
 Non scelus, ad spectum precor indulgete parenti,

Non

Non repetam: quæ sita manu, securus habeto
 Quisquis es: assero prædam. desiste veteri.
 Quòd si vos aliquo prævenit fudere raptor:
 Tu certe, Latona, refer, confessa Diana
 Forte tibi, nostri quid sit Lucina, quis horror
 Pro genitis, & quantus amor, partuque tulisti
 Tu geminis: hæc una mihi, sic crine fruaris
 semper Apollinæ, sic me felicior ævum
 Mater agas, largituntæ imbribus ora madescunt.
 Quin tantum dignum fieri, dignumque taceri?
 Hæi mihi, diicedunt omnes, quid vana moraris
 Uterius? non bella palam celestia sentis?
 Quin potius natam pelago, tetrisque requiris?
 Accingar sultrare diem, per devia rerum
 Indetesta ferar, nulla cessabitur hora.
 Non requies, non sonus erit, dum pignus ademptum
 Inveniam, gremio quamvis mergatur Iberæ
 Tethyos, & rubro jaceat vallata profundo.
 Non Rheni glacies, non me Rhiphæa tenebant
 Frigora, non dubio Syris eundembitur æstu.
 Stat fines penetrare Noti, Boreæ que nivealem
 Vestigare domum. primo calcabitur Atlas
 Occasu, facibusque meis lucebit Hydaspes,
 Impius errantem videat per rura per urbes
 Jupiter, extincta fatietur pellice Juno.
 Insultate mihi: caelo regnate superbi.
 Ducite præclarum Cereris de stirpe triumphum.
 Sic satur, notaque jugis illabitur Ætææ,
 Noctivago tegas informatura labori.

Lucus erat proplesuam Acinæ, quod candida
 præfert

Sæpe mari, pulcroque secat Galatea natatu:
 Dentis, & innexis Ætææ cocumina ramis.
 Quallibet usque, tegens, illic posuisse eruentam
 Ægida, captivamque pater post prælia prædam
 Advexisse datur. Phlegæis sylva superbit
 Euvivis, totumque necus victoria vestit.
 Hic patuli ridus: hic prodigiosa Gigantum
 Tergora dependent, & adhuc crudele minantur
 Añixæ truncis facies, immanisque ossa
 Serpentum passim cumulis exanguib; alibent,
 Et rigide multo suspitant fulmine pelles,
 Nullaque non magni se factæ nominis arbor,
 Hæc centum gemini strichos ægeonis entes

K 4

Cur.

Curvata vix fronte levat, viventibus illa
 Exultat Cei spoliis, hæc arma Mimantis
 Sullinet, hos onerat ramos exutus Ophion,
 Altior ac cunctis abies umbrosoque late
 Ipsius Enceladi fumantia gestat opima
 Summi terrigenum Regis, cederetque gravata
 Pondere, ni lassam sulciter proxima quereus,
 Inde timor, numerusque loco, nec moris que sene dæ
 Parcitur, ætherisque nefas occidit trophæis.
 Pacere nullus oves, nec robora ledere Cyclops
 Audet, & ipse fugi sacra Polypheum ab umbra
 Non tamen hoc tardata Ceres, accenditur ultre
 Religione loci, vibratque incerta securim
 Ipsum etiam petitura Jovem, succidere pinus,
 Et magis enodis properat proflernere cedros,
 Exploratque habiles truncos, restitque tenorem
 Stipitis, & certo præterat brachia nisu.
 Sic qui vesturam longinqua per æquora merees
 Mollitur tellure ratem, vitamque procellis
 Oblectare parat, fagos metitur, & alnos,
 Et varium rudibus silvis accommodat usum.
 Quæ longæ st, tumidis præbebit cornua velis:
 Quæ fortis, clavolo potior: quæ lenta, favebit
 Remigio: stagni patiens, aptanda carina.
 Tollebant geminæ capita inviolata cupressus
 Cespite vicino: quales non rupibus Idæ
 Miratur Simois: quales non divite ripa
 Lambit Apollinei memoris nutritor Orontes,
 Germanas adeo credas: sic frontibus æquis
 Adstant, & socio despectant vertice lucum.
 Hæ placere faces, pernix invadit utramque
 Cincta sinus, exerta manus, armata bipenni:
 Alternasque ferit, totisque obnix trementes
 Viribus impellit, pariter traxere ruinam,
 Et pariter posuere comam, campoque recumbunt,
 Faunorum, Dryadumque dolor, complectitur
 ambas,
 Sicut erant, atque levat, retròque solutis
 Crinibus ascendit insignia montis anelli,
 Exuperatque ætus, & nulli pervia saxa,
 Atque indignantis vestigia calcat arenas.
 Qualis pestiferas animare ad crimina taxos
 Torva Megera ruit; Cadmi seu meenia poscat;
 Sive Thyestis properet faviræ Mycenis.

Dant

Dant tenebræ, Manesque locum, plantisque relucant
 Tartara terræ: donec Phlegæthontis ad undam
 Confluit, & plenos excepit lampade fluctus.
 Postquam perventum scopuli flagrantis in ora;
 Protinus arsuras adversa fronte cupressus
 Faucibus inflecit mediis, lateque caveñas
 Texit, & undantem flammaram obstruxit hiatus,
 Compresso monitione tonat, clausisque laborat
 Mulciber, obdudi nequeunt hærare vapores.
 Coniferi micuere apices, crevitque favillis
 Ætna novis, stridunt admissis sulfure rami.
 Tam, nec defecerent tantis erroribus ignes,
 Semper innocidos, insopitofque manere
 Jussit, & arcano perfudit robora succo:
 Quo Phaëthon irrorat equos, quo Luna Juvencos,
 Jamque soporiferas nocturna silentia terris
 Explicuere vices, laniato pectore longas
 Inchoat illa vias, & sic ingressa profatur.

Non tales gellare tibi, Proserpina, tadas
 Separabam: sed vota mihi comunia matrum,
 Et thalami festaque faces, celoque canendus
 Ante oculos Hymenæus erat, sic Namina satis
 Volvimur, & nullo Lachæsis discrimine fævit?
 Quam nuper sublimis æran, quantisque procoram
 Cingebar studiis! quæ non mihi pignus ob unum
 Cedebat numerosa parens? tu prima voluptas,
 Tu postrema mihi: per te factunda videbar.
 O decus, ô requies, ô grata superbia matris:
 Quæ gelis florente Peam: qua sospite nulquam
 Inferior Junone fui, nunc squalida, vilis.
 Hoc placitum patri, cur autem adierimus illum
 His lacrymis: ego te, fateor, crudelis ademi,
 Quæ te deserui, solamque instantibus ultro
 Hostibus exposui, raucis securâ fruebar
 Nimirum thiasis, & læta sonantibus armis
 Jungebam Phrygios, cum tu raperere, leones.
 Accipe, quas merui, pennis, en ora fatiscunt
 Vulneribus, grandisque rubent in pectore sulci.
 Immemor en uterus crebro contunditur ictu.
 Quæ te parte poli, quo te sub cardine quæram?
 Quis monitor erit? quæ me vestigia ducent?
 Quis currus? ferus ipse quis est? terræne, marisne
 Incola? quæ volucrum deprendam signa rotarum?
 Ibo, ibo quocumque pedes, quocumque subebit

K § Ca-

Casus, sic Venerem quærat deserta Dione.
 Efficietne labor? rursus te nata licebit
 Amplecti? manetille decor? manetille genarum
 Fulgor? an infelix talem forsasse videbo
 Qualis nocte venis? qualem per somnia vidi?
 Sic ait, & prima gressus molitur ab Ætna:
 Exitique reos flores, ipsamque rapinz
 Detestata locum sequitur dispersa viarum
 Indicia, & pleno rimatur lumine campos,
 Inclinatque fasses, omnis madet orbis, fetu.
 Omnibus admugit, quacumque it in æthere,
 pulvis.

Annat umbra fretis, extremaque lucis imago,
 Italiam, Libyamque ferit, clarescit Etruscum
 Littus, & accenso resplendent æquore Syrtes.
 Antra procul Scyllæa petit, canibusque reductis
 Pars stupefacta silet, pars nondum exterrita la-
 trat.

Reliqua desiderantur.

CL. CLAUDIANI

GIGANTOMACHIA.

TERRA parens quondam cælestibus invida
 regnis,
 Titanūque simul crebros miserata dolores,
 Omnia monstrifero complebat Tartara fetu,
 Invisum genitura nefas: Phlegramque retexit
 Tanta prole tumens, & in æthera protulit hostes.
 Fit sonus, erumpunt Erebo, necdumque creati
 Jam dextras in bella parant, superosque læcescit,
 Stridula volventes gemino vestigia lapsu.
 Pallebant subito stellas, flectitque rubentes
 Phæbus æquos, docuitque timor revocare meatus.
 Oceanum petit Arctos, innociduique Triones
 Occasum didicere pati, tum servida natos
 Talibus hortatur genitrix in prælia dictis:
 O pubes domitura Deos, quodcumque videtis,
 Pugnando dabitur, præstat victoria mundum,

Sen-

Sentiat ille incastandem Saturnus iras.
 Agnoscat, quid Terræ potest, cur viribus nullis
 Vincor? cur Cybele nobis meliora creavit?
 Cur nullus Telluris honos? cur semper acerbis
 Me damnis urgere solet? qua firma nocendi
 Deusit? hinc volucrum vivo sub pectore pascit
 Infelix Scythica fixus convalle Prometheus.
 Hinc Atlantis apex flammanctia pondera sulcit,
 Et per canitiem glacies asperima durat.
 Quid dicam Tityon, cuius sub vulture lævo,
 Viscera nascuntur gravibus certantia pernis?
 Sed vos, ô tandem veniens exercitus ultor,
 Solvite Titanas vinclis: defendite matrem,
 Sunt freta, sunt montes, nostris ne parcite mem-
 bris.

In Jovis exitium telum non esse recuso.
 Ite, precor; miscete polum, rescindite turres
 Sydereas, rapiat fulmen, sceptrumque Typhæus.
 Enceladi iussis mare serviat, alter habenas
 Auroræ pro Sole regat. Te Delphica laurus
 Stringat Porphyriion, Cirrhæaque templa veneto.
 His tibi consiliis animos elasti inanes;
 Jam credunt vicisse Deos, mediisque revinctum
 Neptunum traxisse fretis, hic sternere Martem
 Cogitat, hic Phæbi laceros divellere crines.
 Hic sibi promittit Venerem, speratque Dianæ
 Conjugium, castamque cupit violare Minervam.
 Interea Superos prænuucia convocat Iris,
 Qui fluvios, qui stagna colunt, cinguntur & ipsi
 Auxilio Manes, nec te, Prosephina, longe
 Umbrosæ tenuere fores. Rex ille silentium
 Lethæo vehitur curru, lucemque timentes
 In solitum mirantur equi, trepidoque volatu
 Pissilas caruleis tenebras è naribus efflant.
 Ac, velut hostilis cùm machina terruit urbem,
 Undique concurrunt arcem defendere cives:
 Haud secus omnigenis concutia numina formis
 Ad patrias venerè domos, tum Jupiter infisit,
 O nunquam peritura cohors, ô debita temper
 Cælo progenies, nullis que obnoxia fati,
 Cernitis ut nostrum Tellus concurret in orbem
 Prole nova, dederitque alios interrita parvas?
 Ergo, quot dederit natos, tot funera matra
 Reddamus, longo maneat per secula luctus,

K 6 Tan.

Tanto pro numero paribus damnata sepulchris.
Jam tuba nimborum sonuit: jam signa ruendi
His æther, his terra dedit: confusaque rursum
Pro domino Natura timet, discrimina rerum
Miscet turba potens, nunc insula deserit æquor:
Nunc scopuli latuere mari, quot litora resant
Nuda? quot antiquas mutaturæ flumina ripas?
Hic rotat Æmonium præduris viribus Oceanus:
Hic juga connixis manibus Pangæa coruscant.
Hunc armat glacialis Athos: hoc Ossa movente
Tollitur, hic Rhodopen Hebræi cum fonte re-
vellit,

Et socias truncavit aquas, summaque levatus
Rupes Giganteos humeros irrorat siniceps.
Subsidit patulis tellus sine culmine campis,
In natos divisa suos: horrendos ubique
Et fragor, & pugnae spatium discriminat aer.
Primus terrificum Mavors non segnis in agmen
Odryfios impellit equos, quibus ille Gelonos,
Sive Getas turbare solet. Splendenter igni
Aureus ardescit clypeus, galeamque nitentes
Arrexere juba, tunc concitus ensæ Pelorum
Transigit ad verso, membrorum parte volutus
Duplex semiferis connectitur ilibus anguis,
Atque uno ternas animas interficat idu.
Tum super insulans avidus languentia curru
Membra terit, multumque rotæ ipsa ferere erantem.
Occurrit pro fratre Mimas, Lemnumque calentem
Cum Lare Vulcani spumantibus eruit undis.
Et propè torsisset, si non Mavortia cuspis
Ante revelato cerebrum sudisset ab ore.
Ille viro toto moriens, serpentibus iniis
Vivit adhuc stridore ferax, & parte rebelli
Vigorem post fata perit. Tritonia virgo
Prostitit, ostendens rutila cum Gorgone pedus.
Ad spectu contenta suo, non utitur hasta.
Non satis est vidisse semel, primamque furentem
Longius in faciem faxi Pallanta reformat.
Ille, procul subitis fixus sine vulnere nodis,
Ut se letifero sensit dure scere visu,
(Et iterat jam pene lapis) Quo vertimur? inquit
Quæ serpit per membra flex? qui torpor inertem
Marmorea me peste ligat? vix pauca locutus,
Quod timuit, jam totus erat, sævusque Damaltor,

Ad

Ad depellendos jaculum dum quæreret hostes:
Germaniæ iudum misit pro rupe cadaver:
Hic verò iteritum fratris miratur Echion,
Inscius auctorem dum vult tentare nocendo,
Te, Dea, respexit, solam quam carnere nulli
Bis licuit, meruit sublata audacia penas,
Et didicit cum morte Deum, sed turbidis ira
Palleneus oculis adversa tuentibus atrox,
Ingreditur, cacæque manus in Pallada tendit.
Hunc mucrone ferit Dea comminus: ac simul
angus

Gorgoneo rigere gelu, corpusque per unum
Pars moritur ferro, partes perire videndo.
Ecce autem medium spiris dilapsus in æquor
Porphyrion trepidam conatur rumpere Delon,
Scilicet ad superos ut torquet improbus axes,
Horruit Ægæus: stagnantibus exilit antris
Longævo cum patre Thetis, desertaque mansit
Regia Neptuni, famulus veneranda profundis.
Exclamant placida Cynthi de vertice Nymphæ:
Nymphæ, quæ rudibus Phæbum docuere sagittis
Errantes agitare feras, primumque gementi
Latona struxere torum, cum lumina cæli
Parturientis geminis ornaret sortibus orbem.
Implorat Præna suum conterrita Delos,
Auxillumque rogat. Sic præratissima fudit
En nostris Latona sinus, succurre precanti.
En iterum convulsa feror.

* * *

Reliqua desiderantur.

K A A T Δ I A N O T .

Και τὴν γοργονομαχίαν .

Κ Τὸν δ' ἐπιβλῆς φέρει, εἰδ' ἔστας αἰὲν ἰα-
μεύει.
Ἄγγελοι δὲ τῶν γῶν ἢ ἑρμῆος ἢ ἑρμῆος αἰδῶν.
Προτάμην ἀσπίδας πρὸς τὴν ἀκρότητα χεῖρας.
Και

Και πικρὰς ἰσοφύς στυγία περιπέριμκτι στυγὰς
 Σείθειδ' ἐφ' ἄλκιμον ἱρτυς ὑπογράφει κινδύος,
 Ἀνταί δ' αἰνίμιο φάρος χυλάσσοισα χρετέμιοι.
 Προσφύρι δ' ἄ γρόπτοι ἐφ' ἰσάσσοι αἰθρια μαζών,
 Οὐ μιν αἰς ὄφθιμι ἀνελυμῆμι ἐπύρρι κούη
 Πάσμα ἀνελυμῆμι μαζών, ἔφθιμι φίλλοι, ἀσπί-
 δ' αἰ κήλοι,
 Οὔπτα μέλι, δὴ γ' ἠρηνίσι δ' ἄρηνίσι δ' αἰς αἰθῆ
 Οὐ μιν βαδὰ, δ' ἄρηνίσι.

CL. CLAUDIANI

EPISTOLÆ.

De precato ad Hadrianum, Prefatum Prætorio.

U SQUE ad æne tuæ productior impetus iræ?
 Nullus tot finis lacrymis? subitine favorem
 Permutas oditis? quod mens ignara nocendi
 Quid sensus abiere pii? tantumne licebit
 Invidia? tantum strepitus valere maligni?
 Me dolor incautum, me lubrica duxerit atrox,
 Me timor impulerit. me devius eggerit ardor:
 Te tamen haud decuit patibus concurrere telis.
 Humanæ Superos nunquam tetigere querelæ,
 Nec vaga securum penerant convicia cælum.
 Excedit jam pœna modum, concede jacenti.
 En adsum veniam, confessus crimina, posco.
 Manibus Hæcloreis atrox ignovit Achilles.
 Ultrices Furiæ matris placavit Orestes.
 Reddidit Alcides Præmo, quas ceperat, arces,
 Pelleum juvenem Regum flexere ruinae?
 Darium famuli manibus doluisse peremptum
 Fertur, & ingenti solatus fata sepulcro:
 Tradita captivo spatiosior India Poro.
 Conditor hic patriæ, sic hostibus ille pepercit.
 Hunc virtus tua digna sequi, quemcumque Deorû
 Læsimus, insulter iugulo, pascatae furorem.
 Gratia defluxit. iequitur feralis egestas.
 Desolata domus. caris spoliatur amicis.
 Hunc tormenta necant: hijs undiq; truditur exul.
 Quid

Quid superest damnis quæ læva pericula restant?
 Prætereunt subiecta feræ: motisque facultas
 Emollit rabiem prædæ: torvique leones,
 Quæ stravisse valent, eadem prostrata relinquunt.
 Nec nisi bellantis gaudent cervicæ juvencti.
 Nobilioræ fame, secuit nascensque fata
 Livor, & ingestor turbavit gaudia luctu.
 Jam jam supplicibus fessos, humilesq; serenus
 Respice quid tanta dignaris mole clientem?
 In brevibus nunquam se probe antris:
 Nec capit angustus Boreæ certamina collis.
 Alpessille quatit, Rhodopeja culmina lassat.
 Incubuit nunquam cælestis flamma salictis,
 Nec parvi frutices iram meruere Tonantis,
 Ingentes quercus: annosas fulminat orcos,
 Hoc pro supplicibus ramis, pro fronde Minervæ,
 Hoc carmen pro thure damus. miserere tuorum.
 Me, precor, heu, me redde mihi: gravibusque
 medere
 Vulneribus, vitamque jube, famamque reverti.
 Quæ per te cecidit, per te fortuna refurgat.
 Sanus Achillea remeavit Thelephus hasta;
 Cujus pertulerat vires, & sensit in uno
 Lethalem, placidamq; manum. medicina per hoste
 Contigit, & pepulit, quos fecerat ipse, dolores.
 Quod si nec precibus, sicut nec frangeris ullo,
 Eripe calcetis non prospera cingula Mufis,
 Eripe militiam. comitem me pelle sodalis.
 Scilicet egregies ornabere viator optimis!
 Irruat in miseris cognata potentia cives.
 Audiat hoc commune solum, longæque carinis
 Nota Pharos, sententemq; attollens gurgite vul-
 tum
 Nostra gemat Nilus numerosis funera ripis,
 Ad Scenam.

ORPHEA cum primæ fociarent lumina tædæ,
 Ruræq; compleret Thracia festus Hymen,
 Certavere feræ: pictaræque volucres,
 Dona suo vati que potiora darent.
 Quippe antri memores, cautes ubi sæpe sonoræ
 Præbuerant dulci mira theatra lyræ.

Cau-

Caucaſeo cryſtalla feruunt de vertice lynceſ.
 Gryphes Hyperborei pondera fulua foli.
 Furatæ Veneris præto per inane columbæ
 Florea connexis ſerta tulere roſis,
 Fraſtaque nobilium ramis electra fororum
 Cycnus odoriferi veſit ab æmne Padi,
 Et Niſio Pygmæa græus poſt bella remeſo
 Ore legunt rubri germina cara maris.
 Venit & extremo Phœnix longævus ab Euro,
 Apportans unco cinnama rara pede.
 Nulla avium, pecundumque ſunt, quæ ferre negaret
 Veſtigal merita connubiale lyrx.
 Tunc opibus, totoque Helliconis ſedula regno
 Ornabat propriam Calliopea nurum,
 Ipſam præterea dominam ſtellantis Olympi
 Ad nati thalamos auſa rogare parens:
 Nec ſprevit Regina Deum, vel matris honore,
 Vel ſuſto vatis duſta favore pii.
 Qui ſibi carminibus toties luſtraverat aras,
 Junonis blanda numina voce canens.
 Præliaque altiſoni referens Phlegrea mariti,
 Titanum fraſtas, Enceladique minas,
 Illicet adventu noſſem dignata jugalem
 Addidit augendis munera ſæcra toris:
 Munera mortales non admittentia cultus:
 Munera, quæ ſolos ſas habuiſſe Deos,
 Sed quod Threicio Juno placabilis Orphei,
 Hoc poteris votis eſſe, Serena meis.
 Illius expeditæ famulantiæ ſydera nutum:
 Sub pedibus regitur terra, fretumque tuis
 Non ego, cum peterem ſolemnem more procorum,
 Promiſſiſſigibus paſſuca plena meis:
 Nec quod mille mihi lateant ſub Palmitæ colles,
 Fluæctet & glauca pinguis oliua coma:
 Nec quæ noſtra Ceres numeroſa falce laboret,
 Auratæque ferant culmina ceſſætrabes.
 Sufficit mandatiſſe Deam, tua littera nobis
 Et pecus. & ſegetes, & domus ampla, fuit.
 Inflexit ſoceros, & majeſtate petendi
 Texit pauperiem nominis umbra tui.
 Quid non perficeret ſcribentis voce Serenæ
 Vel genius regni, vel pietatis amor?
 Atque utinam ſub luce tui contingeret oris,
 Conjugis & caſtris, & ſolio generi,

Opta-

Optatum celebrare diem! me jungeret auſpex
 Purpura: me ſanctio cingeret aula choro!
 Et, mihi quam ſcriptis deſponderat ante, puel-
 lam
 Conjugiſſe eadem pronuba dextra daret!
 Nunc mediæ quoniam votis majoribus æquor
 Invidet, & Libycæ diſſidet ora plage:
 Saltem abſcens, Regina, ſave, redituque ſecun-
 dos
 Annue ſydereo læta ſupercilio.
 Terrarum tu pande vias: tu mitibus Euris
 Æquora pacari proſperiora jube.
 Ut tibi Pierides, doſtumque fluens Apanippe;
 Debita ſervato, vota cliente canant,

Ad Olybrium.

QUIN REAR, affatus quòd non mihi dirigiſſe
 ullos,
 Nec redit æterno pollice duſta ſalus?
 Scribendine labor? ſed quæ tam prona facultas,
 Carmina ſeu fundis, ſeu Cicrone tonas?
 Cedere divitiis animi fortuna ſactetur,
 Et tantas oris copia vincit opes.
 An ratus, qui ſcripta ferat? quin tempore nullo
 Ceſſant Flaminix pulverulenta vie.
 Cùm fluat ingenium, cùm fit qui dicta reportet:
 Quæ niſi contemnor, cauſa veſtiſta tibi?
 Deſpicis ergo tuum, ſi ſaſeſt credere, vatem:
 Perſidus & ſpatio debilitatur amor?
 Excidimurſe? tibi lucem jam condet Hydaſpes,
 Et Tarteſiaco, Sol, oriæ vado:
 Candefcet Geticis Meroc converſa pruiniſ,
 Claraque ſe vetito prolect Urſa mari:
 Et ſi jam noſtros falſtidit Olybrius ignes,
 Conſtat Oreſteam nil valuiſſe fidem.
 Quin, age, rumpe moras, remoraturuſq; ſodalem
 Abſcens eloquio fertiliore doce.
 Crebraque ſacundos ſeſtinet littera curſus,
 Labris, atque animis inſinuanda meis.
 Dignatus tenui Caſar ſcripiſſe Maroni
 Et tibi dedecori non mea Muſa. Vale.

Ad

Ad Probinum, ut scribas.

QUAM precor inter nos habitura silentia
finem
Quando dabit carae litterae grata vices?
Metimidum, vel te potius dixisse superbum
Convenit? alterius crimen utramque tenet.
Transfluxere dies, & dum scripsisse proeem
Poenitet, aeternas tunc in usque moras.
Sed quid agam? cepisse vetat reverentia vestri,
Hinc amor horuatur scribere, vincat amor.
Fors juvat audentes, Cui sententia vatis.
Hac duce non dubitem te reticente loqui.
Auda ut, siquidem penitus peccasse videbor,
Arguar, ingrati non subiturus onos,
Romanos bibimus primum te consule fontes.
Et Latiae cessit Graia Thalia togae;
Incipientem tuis à fascibus omnia cepi,
Fataque debebo posteriora tibi.
Ergo lacessitus tandem rescribere roganti;
Et patria florens sorte, Probine, vale.

Ad Gennadium ex Praefensule.

ITALIAM commune decus, Rubiconis amena
Incola; Romani fama secunda fori:
Graiorum populus, & nostro cognite Nilo;
Utraque gens saeclis horret, amataque tuos.
Carmina jejunas poscis solantia fauces?
Testor amicitiam, nulla fuisse domi.
Nam mihi mox nidum pennis confisa relinquunt,
Et Latæ contempto non reditura volant.

CL. CLAUDIANI

EIDYLLIA.

Phonix.

OCEANI summo circumfluis æquore lu-

Trans

Trans Indor, Eurumque vitet, qui primus an-
hellis

Sollicitatur equis, vicinaque verbera sentit.
Humida rotanti resonant cum limina curru,
Unde rubet ventura dies, longeque coruscis
Nox afflata rotis refugio pallefcit amictu.
Hæc fortunatus nimium Titanus ales
Regna colit, solusque plaga defensus iniqua
Possidet intactas ægris animalibus oras;
Sæva nec humani patitur contagia mundi;
Par voluer Superis: stellas qui vividus æquat
Durando, innocui carpens feducibus avum.
Non epulis saturare famem; non fontibus ullis
Assuetus prohibere sitim: sed purior illum
Solis fervor alit, ventosaque pabula libat
Terhyos, innocui carpens alimentæ vaporis:
Arcanum radiant oculi jubat. igneus ora
Cingit honos. rutilo cognatum vertice sidus
Atollit cristatus apex, tenebraeque serena
Luce secât: Thyrio pinguntur crura veneno,
Antevolant Zephyros pennæ, quas carbulis ambis
Flare color, sparsoque super dicitur in auro.
Hic neque concepto fetu, nec semine surgit:
Sed patet eist, prolesque sui, nulloque creante
Emeritos artus secunda morte reformat,
Et petit alternam totidem per funera vitam.
Namque ubi mille vias longinquæ reterierit aëtas,
Totruerunt hyemes, toties ver curibus aëum,
Quas tulit ætenuus, dederit cultoribus um-
bras
Dum multis gravior tandem subjungitur annis:
Lustrorum numero vicus, ceu lasa procellis
Ardua Caucasio nutat de vertice pinus
Seram ponderibus pronis tractura ruina.
Pars cadit assiduo flatu: pars imbre perçia
Rumpitur. arripuit partem vitiosa vetustas.
Jam breve decrevit lumen. languetque lenilli
Segnis stilla gelu: qualis cum forte tenetur
Nubibus, & dubio vanescit Cynthia cornu.
Jam solite medios alæ transeunt nimbos,
Vix ima tolluntur humo. tunc conscius avi
Defuncti, reduculique parans exordia formæ,
A rentes tepidis de collibus eligit herbas,
Et cumulum texens pretiosa fronde Sabzum

Com.

Componit, bustumque sibi partumque futurum,
Hic sedet, & blando Solem clangere salutat
Dehilior, miscerque preces, ac supplice cantu
Præfata novæ vires incendia poscit.
Quem procul adductus vidit cum Phœbus ha-
benis.

Stat subito, didicit piæ solatur alumnus,
O senium posturæ rogo, falsique sepulchris
Natales habitare vices, qui sæpe renasci
Exitio, proprioque soles pubescere leto,
Accipe principium rursus, corporique coactum
Desere. mutata melior procedit figura.
Hæc fatus, propre flavis e crinibus unum
Concussa cervicæ jacit, missoque volentem
Vitali fulgore ferit. jam sponte crematur,
Ut redeat, gaudetque mori festinus in ortum.
Fervet odoratustelis cœlestibus agger,
Consumiturque segetem. nitidos stupescit juvenos
Luna premit, pigrosque polus non concitat axes.
Parturiente rogo curis natura laborat.
Æternam ne perdat avem, flammæque fideles
Amovet, ut iterum decus immortale remittant,
Continuò dispersa vigor per membra volutus
Æstuat, & venas recidivus sanguis inundat.
Victuri cineres nullo cogente, movent
Incipiunt, plumaque radem vestire favillam.
Qui fuerat genitor, natus nunc proflit idem,
Succeditque novus, geminæ confinia vitæ
Exiguo melius discrimine separatignis.
Protinus ad Nilum Manes sacrare paternos,
Auctoremque globum Phariæ telluris ad oras
Ferre juvat. velox alienum tendit in orbem,
Portans gramineo clausum velamine funus.
Innumera comitantur aves. stipantque volentem
A litum suspensa cohors. exercitusingens
Obnubit vario latè convexa meatu.
Nec quisquam tantis emillibus obvius audet
Ire duci: sed regis iter flagrantis adorant.
Non ferus accipiter, non arimiger ipse Tonantis
Bella movent. commune fide reverentia igrus.
Tales barbaricus flavo de Tigride turmas
Duòq; Partus agit: geminis. & divite cultu
Luxurians fertis apicem regali bus ornat.
Auro frenat equum, persulam murice vestem

Assy-

Assyria signatur acu, tumidiusque regendo.
Celsa per famulas acies ditioris superbit.
Clara per Ægyptum placidis noctillima sacris
Urbs Titana colit, centumque acclive columbis
Invehitur templum Thebæo monte revulsis.
Illuc, ut perhibent, patriam de more reponit
Congeriem, volentumque Dei venerates herilem
Jam flammæ commendat onus: jam destinat aris
Semina, reliquiasque sat. myrthata relucens
Limina, divino spirant altaria fumo.
Et Pelusiacas productus ad usque paludes
Indus odor penetrat nares. cothorsque salubri
Tempestate viros, & nectare dulcior aura
Ostia nigrantis Nili septena vaporat.
O felix, hæresque tui, quo solvimur omnes,
Hoc tibi suppeditat vires. præbeatur origo
Per cinerem. moritur te non pereunt senectus,
Vidisti quodcumque fuit. te sequa tulle
Cuncta revolvuntur, nostri quo tempore pontus
Fuderit elatas scopulis stagnantibus undas:
Quis Phæaconteis erroribus arseris annus,
Et clades te nulla rapit, solusque superstes
Edomita tellure manes. non ita mina Parca
In te dura legunt: non jus habere nocendi.

Hystrix.

A Udieram, memorande, tuas, Symphale,
volucres.
Spicula vulnifico quondam sparsisse volatu:
Nec mihi credibilis ferrata fabula pinxæ
Visa diu. datur ecce fides, & cognitus Hystrix
Herculeas asserit aves. eo longius illi
Assimilat porcum. mentis cornua setæ
Summa fronte rigent. oculus rubet igneus ardor,
Parva sub hisvola catuli vestigia dorso,
Hanc tamen exiguam miro natura tueri
Præsidio dignata feram. stat corpore toto
Sylvæ minax, jaculi que rigens in prælia crescit
Picturata seges, quorum cute fixa tenaci
Altera subtrahit, alternantisque colorum
Tincta vices. spatii interni grantibus, exit
In solidæ speciem pinxæ, tenuataque furtim
Levis in extremum seles producta cunctem.

Sed

Sed non hæc acies ritu Sylvætris echini
 Fixa manet. crebris spugnat iactibus ultrò,
 Et longè sua membra regit, tortumque per auras
 Evolat excusso nativum missile tergo.
 Interdum fugiens Parthorum in more sequentem
 Vulnerat intestinum, postis velut ordine caltris,
 Terrificum densa mucronem verberat unda,
 Et contanguineis halilibus asperat armos.
 Militat omne feræ corpus, vibrataque rauco
 Terga fragore sonant, stimulisæcencia tubarum
 Agmina collatis redas confingere signis.
 Tantis in angusto strepitus furit, additur armis
 Calliditas, paræque sui tumor. iraque numquam
 Prodigia telorum: cæute contenta minari,
 Nec nisi servanda lætus impendere vitæ.
 Error abest, certum sollicita deffinat idum,
 Nil spatio fallente modum: servatque tenorem
 Mota cutis, doctique regit conamina Nilus.
 Quid labor humanus tantum ratione sagaci
 Proficit? eripiunt trucibus Gortynia capris
 Cornua, subiectis eadem lentescere cogunt
 Ignibus: intendunt tauro in viscere nec vos.
 Infruitur pinnis, ferroque armatur arundo.
 Ecce brevis propriis manitur bellua telis.
 Externam nec querit opem, fert omnia secum,
 Se pharetra, sese jaculo, sese utitur arcu.
 Unum animal cunctas bellorum possidet artes.
 Quod si omnino nostræ paulatim industria vitæ,
 Fluxit ab expleisquidquid procula petit hostem
 Hinc reor inventum morem hinc traxisse Cydonas
 Bellandi, Parthosque retrò didicisse ferire
 Prima sagittiferæ pecudis documenta secutos.

Torpedo.

Quis non indomitam dire Torpedinis artem
 Audist, & merito signatas nomine vires?
 Illa quidem mollis, segnisque obnoxia tractu
 Reptat, & attritis vix languida serpit arenis.
 Sed latus armavit gelidæ natura veneno.
 Et frigus, quo cuncta rigent animata, medullis
 Miscuit, & proprias hævnes per viscera duxit.
 Naturam juvat ipsa dolis, & conscia fortis
 Utitur ingenio, longæque extenta per algas

Hac

Hæc confissa jacet, successu læta resurgit,
 Et vivos impune ferox de pascitur artus.
 Si quando vestigia cibus incauter ara
 Aulerit, & curvis frangari leniorit hamis:
 Non fugit, aut vano conatur vellere morsus
 Sed propius nigra jungit se callida setæ,
 Et meminit capiti sui, longæque per undas
 Pigræ venenatis effundit flamina venis.
 Per setam vis alta meat, fluctusque relinquit
 Absilentem tentura visum, metuentibus ab inis
 Emicat horror aquis, & pendula fila secutus
 Transit arundineos arcano frigore nodos,
 Vidtricemque ligat concreto sanguine dextram.
 Damnosum pilator onus, prædamque rebel-
 lem.

Jactat, & amissa redit exarmatus avena.

Nilus,

FREIX, qui Pharias profcindit vomere terras.
 Nubila non sperat tenebris condentia cælum.
 Nec graviter stantes pluviæ frigore Coros
 Invocat, aut arcum variata luce rubentem.
 Ægyptus sine nube ferax, imbreisque serenos
 Sola tenet, securâ poli, non indiga venti.
 Gaudet aquis, quas ipsa vehit, Nilosque redundat:
 Qui rapidè traçu mediis elatus ab antris,
 Flammigeræ patiens æonæ, Cancricque calentis,
 Fluctibus ignotis nostrum procurrit in orbem,
 Secreto de fonte cadens, qui semper inani
 Quærendus ratione later: nec contigit ulli
 Hoc vidisse caput, fertur sine teste creatus,
 Flumina profundens alieni conscia cæli.
 Inde vago lapsu Libyam dispersit in omnem
 Æthiopiæ per mille ruit nigræntia regna.
 Et loca continuo Solis damnata vapore
 Irrorat, populisque salus sitientibus errat,
 Per Meroen, Blemysaque feros, atramque Sye-
 nen.
 Hunc bibit infrenis Garamas, domitorque ferarum
 Cirrhæus, qui vasta colit sub rupibus antra,
 Qui ramos ebenti, qui dentes vellit æburnos;
 Et gens compositis crinem vallata sagittis.
 Nec vero similes causas crescentibus undis,

Ut

Urtempus, meruit, glacie non ille soluta,
 Nec circumfuso scopulis exuberat imbre.
 Nam cum tristis hycnis alias produxerit undas,
 Tunc Nilom retinet ripe, cum languida cessant
 Flumina; tunc Nilus mutato iure tumescit,
 Quippe quod ex omni fluvio spoliaverit gutas.
 Hoc Nilo natura refert, totumque per orbem
 Colledge partes unam revocantur in annum.
 Quoque die Titana Canis flagrantior arnat,
 Et rapit humores madidos, venaque calore
 Compescit, radiisque potentibus afluat axis;
 Nilo bruma vehit contraria tempora mundo.
 Defectis solitum referens cultoribus equor
 Effluit Egeio stagnantiore, acrior alto
 Ionio, seseque parentibus explicat arvis.
 Fluctuat omnis ager, remis sonuere novalces
 Sppius, gittivo jaceat cum forte sopore,
 Cernit cum stabulis armenta natantia pastor,

Magna.

QUISQUIS follicita mundum ratione secutus
 Semina rimatur rerum, quo Luna laborat
 Defectu, quæ causa jubet pallescere solem,
 Unde rubet cœtes ferali crine cometæ,
 Unde fluant venti, trepidæ quis viscera terre
 Concutiat motus, quis fulgura ducat hiatus,
 Unde tonent nubes, quo lumine floreat arcus:
 Hæc mihi quærenti, si quid dependere veri
 Mens valet, expediã. lapis est cognomine Ma-
 gnes.
 Decolor, obscurus, vilis, non ille repexam
 Cæsariem Regum, nec candida virginis ornat
 Colla, nec insigni splendet per cingula mortui.
 Sed nova si nigri videas miracula faxi,
 Tum pulcros superat cultus, & quidquid Eois
 Indus litoribus tubra scrutatur in alga,
 Nam ferro meruit vitam, ferrique rigore
 Veskitur, hoc dulces epulas, hoc pabula novit.
 Hinc proprias renovat vires; hinc fusa per artus
 Alpæta secretum servant alimenta vigorem.

Hoc

Hoc absente perit, tristi morientia torpent
 Membra fame, venaque fitis consumit aertas.
 Mavors, sanguinea qui culpide verberat urbes;
 Et Venus, humanas quæ laxat in otia curas,
 Aurati d'clubra tenent communia templi.
 Effigies non una Deis: sed ferrea Maris
 Forma nitet, Venerem magnetica gemma figurat,
 Illis connubium celebrat de more sacerdos,
 Ducit flamma choros, festa frondentia myro
 Limina cinguntur, roseique cubilia surgunt
 Floribus, & thalamum dotalis purpura velat.
 Hic mirum confurgit opus: Cytherea maritum
 Sponte rapit, cœlique toros imitata priores
 Pectora lascivo flatu Mavortia necit,
 Et tantum suspendit onus, galeque lacertos
 Implicat, & vivis totum complexibus ambit.
 Ille læcessit longo piraminis actu
 Arcanistrâ hitur gemma de conjugè nodis.
 Pronuba sit natura Deis, ferrumque maritat
 Aura tenax, subitis fociantur Numina furis.
 Quis calor? infandit geminis alterna metallis
 Fœdera? quæ duras jungit concordia mentes?
 Flagrat anhelæ filæ, & amicæ facia sentit
 Materiem, placidolq; chalybs cognoscit amores.
 Sic Venus horrificum belli compescere Regem,
 Et vultu mollire solet, cum sanguine præcepit
 Afluat, & stridit mucronibus aferatiras.
 Sola feris occurrit equis, solvique tumorem
 Pectoris, & blando præcordia temperat igni.
 Pax animo tranquilla datur, pugnasque calentes
 Deserit, & rutilas declinat in oscula cristas.
 Quæ tibi, sæve puer, non est permissa potestas?
 Tu magnum superas fulmen, cœloque relicto
 Fluctibus in medietis cogis mugire Tonantem.
 Jam gelidas rupe, vivoque carentia sensu
 Membra feris, jam faxa tuis obnoxia telis,
 Et lapides fusar ardor agit, ferrumque tenetur
 Illecebriis, rigido regnant in marmore flammæ.

Aponus.

FONS, Antenoræ vitam qui porrigit urbi,
 Fataque vicinis noxia pellis aquis,
 Cùm tua vel mutis tribuant miracula vocem,
 Cum

L

Cum tibi Phœbeus carmina dicitur honos,
 Et si nulla manus, cuius non pollice ducta
 Teltentur memores prospera vota notæ:
 Nonne reus Muis pariter, Nymphisq; tenchor,
 Si tacitus soli prætereare mihi?
 Inditum neque enim fas est, tacitumque relictum
 Hunc, qui tot populis pervolat ora, locum
 Alto colle minor: planis erexit arvis,
 Conspicuo clivus molliter orbe tunc met:
 Ardentis secundus aquæ, quacumque cavernas
 Perforat, offenso truditur igne, latex.
 Spirat pure solum, conclusaque subter anhelo
 Pumice limosas perforat unda vias.
 Humida flammarum regio. Vulcania terra
 Ubera, sulfureæ fervida regna plage;
 Quis sterilem non credat hanc? sumantia
 veniant
 Pascus, luxuriat gramine coëta fœlix.
 Et cum sic rigida cautes fervore liqueant,
 Contemptis audax ignibus herba viresc.
 Præterea grandes effosso marmore sulci
 Saucia longinquo limite saxa fecant.
 Herculei (sic fama refert) monstratur aratri
 Semita, vel casus voveris egit opus.
 In medio pelagi late flagrantis imago,
 Cæculus immenso panditur ore lacus,
 Ingenti fufus spatio: sed major in altum
 Intrat, & arcana rupis inane subit
 Densus nube sua, tactaque immicis, & haustu,
 Sed vitreis idem lucidus usque vadis,
 Consuluit natura sibi, ne merita lateret,
 Admisitque oculos, quos vetat ire calor.
 Turbidus impulsus venti cum spargitur aer,
 Glaucaque fumifera terga serenat aquæ.
 Tunc omnem liquidi vallem mirabere fundi;
 Tunc veteres hæcæ regia dona micant:
 Quas inter nigra tenebris obcurus areng
 Discolor abruptum flumen hiatus agit.
 Apparent infra latebræ, quas gurgis opacus
 Implet, & abstrusus ducit in antra sinus.
 Tunc montis secreta patent: qui flexus in arcum
 Equora pendenti margine summa ligat.
 Viva coronatos adstringit scena vapores,

Et

Et levis exili cortice terra natat,
 Calcantumque oneri nunquam celsura viro-
 rum
 Sullentat trepidum fida ruina pedem.
 Facta manu credas, sic lenes circuit oras
 Ambitus, & tenuis perpetuusque riget.
 Herent stagna lacu plenas æquantia ripas.
 Præscriptumque timent transiisse modum.
 Quod sperat, fluvius dexera rupe volutus
 Egerit, & campi dorsa recura petit.
 Devehit exceptum nativo spina meatu.
 In patulas plumbi labitur inde vias.
 Nullo cum strepitu madidisque infecta favillis
 Despuat nivecum fistula cana salem.
 Multifidas dispergit opes, artemque secutus
 Quæ iussere manus, mobile torquet iter,
 Et iungens rapido pontes subtermeat æstu.
 Aflatosque vago temperat igne cholos,
 Acrior interius rauci cuius marmure saxi
 Spumens eliso pellitur amne vapor.
 Hinc pinguis repetunt fessi sudore lacunas:
 Frigoræ aquæ longa blanda dedere morg.
 Salve Prœnig largitor nobilis undæ.
 Dardaniæ salve gloria magna soli:
 Publica morborum requies, commune medentum
 Auxilium, præsens numerum, incerta salus.
 Seu rupis inferna ruunt incendia ripis,
 Et nostro Phlegethon devius orbe calcet
 Sulfuris in venas gelidus seu decidit amnis.
 Accensisque fluit, quod manifestat odor.
 Sive pari flammæ undarum lancee rependens,
 Arbiter in sedus mons elementa vocat:
 Ne cedant superata sibi, sed legibus aquis
 Alterius vires possit utrumque pati:
 Quidquid erit causæ, quocumque emitteris ortu,
 Non sine consilio currere certa fides.
 Quis casum meritis adscribere talibus audeat?
 Quis negat auctores hæc statuisse Deos?
 Ille pater rerum, qui sæcula dividit astris,
 Inter prima polite quoque sacra dedit,
 Et fragilem nostri miseratus corporis usum
 Telluri medicas fundere iussit aquas,
 Parcarumque colos exoratura severas
 Flumina laxatis emicetere jugis.

L 2

Fe-

Felices, proprium quite merere, coloni,
 Fas quibus est Aponon iuris habere sui.
 Non illis terrena lues, corrupta nec Austri
 Flamina, nec sævo Sirius igne nocet.
 Sed quamvis Lachesis letali flamine damnet,
 Inde sibi fati prosperiora petunt.
 Quod si forte malus membris exuberat humor,
 Languida vel nimio visceris felle virent,
 Non venas referant, nec vulnere vulnera sanant.
 Pocula nec trifidi gramine mixta bibunt.
 Amisium lymphis reparant impune vigorem,
 Pacaturque agro luxuriante dolor.

*De piis fratribus, & eorum statuis, quæ
 sunt apud Carinam.*

ADSPICE sudantes venerando pondere fratres,
 Divino meritis semper honore coli.
 Iusta quibus rapide cessit reverentia flammæ,
 Et mirata vagas repulit Ætæna faces.
 Complexi manibus fultos cervicæ parentes,
 Attollant vultus, accelerentque gradus.
 Grandævi gemina sublimes prole feruntur,
 Et cæta natos implicuere mora.
 Nonne vides, ut sava senex incendia monstret?
 Ut crepido genitrix invocetore Deos?
 Erexit formido comam, perque omne metallum
 Fusus in attonito palluit ore tremor.
 Iam juvenum membris animosus cernitur horror,
 Atque operi metuens, impavidusque sui.
 Relectæ vento chlamydes, dextram exerit ille,
 Contentus lava sustinuisse patrem.
 Ast illi duplices in nodum colligit ulnas
 Cautior in sexu debiliore labor:
 Hoc quoque præteriens oculis ne fortè relinquant,
 Artificista citè quod merere manus.
 Nam cor sanguineos eadem cum forma figuret,
 Hic propior matri tibi tamen, ille patri.
 Dissimiles annos solertia temperat artis.
 Alter in alterius redditur ore parens.
 Et nova germanis paribus discrimina præbens,
 Divisit vultus cum pietate faber.
 Obenè naturæ memores, documenta supernæ
 Ju-

Iustitiæ, juvenum lumina, vota sentem:
 Qui særetis opibus medios prope fratris in ignes
 Nil præter sanctam tollere canitium;
 Haud equidem immerito tanta virtute repressas
 Enceladi fauces obriguisset reor.
 Ipse redundantem frænâv Mulciber Ætænam,
 Lederet exempli ne monumenta pii.
 Senferunt elementa fidem, pater affuit æther,
 Terraque maternum sedula juvit onus.
 Quod si notus amor prorexit in astra Læonæ,
 Ætæam Phrygioplastus ab igne pater;
 Si vetus Argolicos illustrat gloria fratres,
 Qui sua materno colla dedere iugo;
 Cur non Amphinomo, cur non tibi fortis Anapi,
 Ætænum Siculus templa dicavit honos?
 Plura licet summæ dederit Trinacria laudi.
 Noverit hoc majus se genuissenihil:
 Nec doleat damnis, quæ devius intulit ardor:
 Nec gemat exultas igne furentis domos.
 Non potuit pietas flammâ cessante probari,
 Emptum est ingenti clade perenne decus.

EPIGRAMMATA

De Mulabus Gallicis.

ADSPICE morigeras Rhodani torrentis alum-
 Imperio nexas, imperioque vagas,
 (nas
 Dissona quam varios siccant ad murmurâ curius,
 Et certas adeant voce regente vias:
 Quamvis quæque sibi longis discurrat habenis,
 Et pateant duro libera colla iugo:
 Ceu constituta tamen servit, patiensque laborum
 Barbaricos docili concipit aure sonos.
 Absentis longinqua valent præcepta magistrî
 Frænorumque vicem lingua virilis agit.
 Hæc procul angustat sparsas, spargitque coactas,
 Hæc sistit rapidas; hæc properare facit.
 Lava jubet? lævo deducunt limite gressum,
 Mutavit strepitum? dexteriora petunt.
 Nec vinculis famulæ, nec libertate feroces;
 Exuta laqueis, sub ditione tamen.
 Consensuque pares, & sulvis pellibus hirtæ

Esse da concordēs multi sonora trahunt.
Miraris, si uocē seras pacauerit Orpheus,
Cūm pronas pecudes Gallica uerba regant?

*De senē Veronensē, qui subarbium numquam
egressus est.*

FELIX, qui patriis ævum transiegit in agris.
Ipsa domus puerum quem uidet, ipsa senem:
Qui baculo nitens, in qua repatuit arena.
Unius numerat sacula longa calæ.
Illum non uario traxit fortuna tumultu,
Nec bibit ignotas inobis hospes aquas.
Non freta mercator tremuit, non classica miles;
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum, vicinæ nescius urbis,
Adspēctū fruicitur liberiore poli.
Frugibus alternis, non Consule, computat annum;
Autumnū pomis, uer sibi flore notat.
Idem conditager Soles, idemque reducit.
Meriturque suo rusticus orbe diem.
Ingentem meminit paruo qui germine quercum,
Æquæ uumque uidet genuisse nemus.
Proxima cui nigris Verona remotior Indis,
Benacumque putat littora rubra lacum.
Sed tamen indomitæ vires, firmisque lacertis
Ætas robustum tertia cernit æuū.
Erret, & extremos alter seruetur Iberos.
Plus habet hic vitæ, plus habet ille vitæ.

De Apro, & Leone.

TORUUS aper, fuluuique leo colere superbis
Viribus hic lecta, sauior ille iuba.
Hunc mars, hunc Cybele laudat, dominatur
uterque
Montibus. Hercules sudor uterque fuit.

Descriptio armeniæ; Fragmentum.

NON tales quondam species tulit armentorū
Tellus tergemino subdita Geryoni.
Non tales, Clichumne, lavyas in gurgite tauros,
Tarpeio relerunt quos pia vota Ioui.

Non

Non tales Tyrias sparsisse iuuenens arenas
Dicitur, opratum quando trexit onus.
Non Cretæus ager, nec amati concessa tauri
Cnosfos, nec similes paverit Ida teras.
Ipse & dispariles uonstro commissus in artus,
Qui crimem matris prodidit ore nouo.
Cres puer haud talem potuisset reddere formam,
Præstarent totum si fera membra patrem.

Concha.

TRANSFERAT huc liquidos fontes Heliconia
Nais,
Et patulo conchæ diuitis orbe fluat.
Namque latex, doctæ qui lauerit Ora Serenæ,
Ultra Pegæas numen habebit aquas.

De Crystallo, cui aqua inerat.

Possedit glacies naturæ signa priores.
Et fit parte lapis, frigora parte negat.
Sollers lustrat hyems, imperfectoque rigore
Nobilior, uivis gemma tunc seicit aquis.

De eodem.

LYMPHÆ, quæ tegitis cognato corpore lym-
phas.
Et quæ nunc estis, quæque fuistis aquam,
Quod vos ingenium uinxit? quæ frigoris arte
Torpuit, & maduit prodigiosa flexæ?
Quis tepor inclusus securæ vindicat unctas?
Interior glacies quo lique facta Notæ?
Gemma quibus claustris atæaræ nobilis æstu
Vel concreta fuit, vel resoluta gelu?

De eodem.

SOLLIBUS indomitæ una glacies Alpina rigorem
Sumebat nimio jam pretiosa gelu.
Nec potuit toto mentiri corpore gemmant:
Sed medio mansit proditor orbe latex.
Actus honos, liquidi crescent miracula saxæ.
Et conseruatæ plus meruistis æquæ.

L. 4

De

De eodem.

Adspecte porrectam splendenti fragmine venā,
Qua trahitur limes lucidior gelu.
Hic nullum Boream, nec brumam sentit opacus
Humor, sed varias itque, reditque vias.
Non illum constrinxit hycems, non Sirius ardens:
Ætatis spatium non tenuavit edax.

De eodem.

Clauditur immunis convexo tegmine rivus.
Duratque vagus font operitur aquis.
Nonne vides, propriis ut spumet gemma lacunis,
Et refluxus ducant pocula viva sinus,
Udaque pingatur radiis obstantibus Iris,
Secretas hycems sollicitante die?
Mira flex, mirusque latex, qui flumina vincit,
Nec lapis est meritò, quod fluit, & lapis est.

De eodem.

DUM crystallapuer contingere lubrica gau-
Et gelidum tenero pollice ver fatos:
Vidit perpicuo deprehenfas marmore lymphas,
Dura quibus solis parcere novit hycems:
Ætæficum relegens obscuris scientibus orbem
Irrita quaesitis oscula figit aquis.

De eodem.

Marmoreum, ne sperne globi, spectacula trahit
Regia, nec rubro vilior iste mari.
Informis glacies, saxum rude, nulla figuræ
Gratia: sed raras inter habetur opes.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΑΤΤΟΥ,

Χορία κρύσταλλοι ὡς αἰέρος ἀσκηδῆσιμα
ἀσκηδῆσιμα παλαιότερον εἶνα κέρμα
Οὐρανὸν ἀγλαὸν ἔχοντα βαρυστασιον ἰσοδοῦν ποῖνται.
ETI

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΑΤΤΟΥ.

Εἴπ' ἄρα μοι κούραδα, λήθη προσηλασμένον ἔδωκε,
Τὴν πύξιν ἑορίαν. ἢ τίς ἔλοιπεν Νότος.
Εἴς ΜΙΜΑΔ' ΑΤΗΡΑ ΣΑΣΑΝ.
Μαχρὰς διαποδῶσιν αἰδοῦ ἀφ' αὐτῶν χροῖας,
Διζυγὰ παρομοῖνισι τῶν μῶσι χαλκὸν ἄρασσα.
Τὴν μὲν ὑπεκλήθητο περὶ ἡλίου χαλκῶσιν μοῖρε,
Παυρῶσιν χαρῶσιν εὐμοῖσιν αἶρα.
Φθόροισιν δ' ἰσθμῶν κατ' ἄρασσα ἄχρως αἰ-
δῶς.
Ἀγὰρ εἴσαοσθε κικλόμενα μῆλα.
Εἰ δὲ δὴν τυπασθῆναι παρ' αὐτῶν.
Ἐθρῶν χαλκῶσιν ἔτι προδῶσιν ἰκκίνοσιν
Ἐστῶν διαπύκναισι τῶν ἰσθμῶν μῶσιν,
Οὐδ' ἰσθμῶν μῶσιν περὶ ἰσθμῶν αὐτῶν.
Τῆνα μὲν διαπύκναισι τῶν ἰσθμῶν αὐτῶν.

In Sphaeram Archimedis.

JUPTER in parvo cum cerneret ethera vino
Risit, & ad Superos talia dicta dedit:
Hucine mortalis progressa potentia curæ?
Jam meus in fragili luditur orbe labor.
Jura poli, rerumque fidem, legesque Deorum.
Ecce Syracusis transillustitate senex,
Inclusus variis famulatur spiribus astris,
Et vivum certis motibus urget opus.
Percurrit proprium mentibus Sigerfer annum,
Et simulata novo Cinthia mense redit.
Jamque suum volvens audax induttria mundum
Gaudet, & humana sidera mente regit.
Quid fallo infontem tonitru Salmonca miror?
Æmula natura parva reperta manus.

De Polycaeste, & Perdide.

QUID non fluxus amor flammarum numine
cogit?
Sanguinis affectu mater amare timet.
Pecore dum niveo puerum tener anxia nutrix,
Illicitos ignes jam fructu ipsa parens,
Ultrices pharetras tandem depono Cupido
Consule Jam Venerem, forsitan & ipsa docet.

L 5 De

*De zona equi regis missa Honorio Aug.
à Serena.*

Accipe parva tua, Princeps venerande, for-
roris
Munera, quæ manibus texuit ipsa suis.
Dumq; auro phaleræ, gemmis dum frigna remident,
Hac uterum zona cinge fremuentis equi.
Sive illum Armeniis aluerunt gramina campis;
Turbidus Argæ seu nive lavit Halys;
Sanguineo virides morſu vexare ſmaragdos.
Et Tyrio dignum terga rubere croco.
O quantum formæ ſibi conſcius erigit armos,
Spargit & excuſſis colla ſuperba iubis!
Auget breuitas doni pietate Serenæ,
Quæ volucres etiam fratris ornat equos.

De zona ab eadem miſſa Arcadio Aug.

Stamine reſplendens, & mira textillis arte
Balteus alipedis regia terga liget,
Quem decus Eoſi fratri, pignuſque propinqui
Sanguinis Heſperio miſit ab orbe ſoror.
Hoc latus adſtrungi velox optaret Arion;
Hæc proprium vellet cingere Caſtor equum.

De clamide & franſis.

Non ſemper clypei metuendum gentibus orbe
Dilecto ſtudioſa parens fabricabat Achilli
Lemnia nec ſemper ſupplex ardentis adibat
Antra Dei nato galeam factura couantem:
Sed placidos etiam cinctus, & mitia pacis
Ornamenta dabat, bello quibus ille perado
Conſpicuus. Reges inter fulgeret Achivos.
Ipsa manu chlamydes oſtro terebat, & auro,
Frigna que, quæ volucrem Xanthum, Baliumque
decerent,
Æquore quaſtis onerabat ſedula gemmis.
At tibi diuerſis. Princeps altiffime, certant
Obſequiis ſoceri. Scilicet Mavortia conſert
Munera, barbaricas ſtragas, Rhenique trium-
phos.

Re-

Regine contenta modum ſervare Serena,
In tua ſollicitas urget velamina telas.

*De frano, phaleris, & cingulo equi Honorii,
à Serena miſſis.*

OFELIX ſonipes, cui tanti fræna mereri
Numinis, & ſacris licuit ſervire lupatis:
Seu tua per campos vento juba luſit Iberos:
Seu te Cappadocum gelida ſub valle natantem
Argæ lavere nives: ſeu læta ſolebas
Theſſaliæ rapido perſtringere paſcus curſu:
Accipe regales cultus, & crine ſuperbus
Erecto virides ſpumis perſunde ſmaragdos.
Luxurient tumido gemmata monilia collo.
Nobilis auratos jam purpura veſtiat armos,
Et medium te Zona liget variata colorum
Floribus, & caſtæ manibus ſudata Serenæ,
Perſarum gentile decus. ſic quippe laborat
Materni ſtudiis, nec deditatur equeſtres
Moliri phaleras genero latura decorem.

De precatio ad Aletium quaſtorem.

Sic non Æthiopum campos æſtate pererem.
Nec Scythico brumam ſub Jove nudus agam,
Sic non imbriferam noctem ducentibus Hædis
Jonio credam turgida vela mari:
Sic non Tartareo Furiarum verberè pulſus
Irati lædam carmina grammatice:
Nulla meos traxit petulans audacia ſenſus,
Liberior ſolito nec mihi lingua fuit.
Verſiculos, fateor, non cauta voce notavi,
Heu miſer ignorans quam grave crimen erat!
Orpheos alii libros impune læceſſunt,
Nec tua ſecurum te, Marco, fama vehit.
Ipſe parens vatum princeps Heliconis Homerus
Judicis exceptit tela ſevere notæ.
Sed non Virgilius, ſed non æcutat Homerus.
Neuter enim quaſtor, pauper uterque luit.
En moveo plauſus, en pallidus omnia laudo:
Et clarum repeto terque quæterque ſophos.
Ignofcat placidus tandem, ſtatulque remittat,
Et tuto recitetur quod libet ore: placet.

L 6 in

In Curetium.

FALLACIS vitreo stellas componere mundo,
Et vaga Saturni sidera sæpe queri,
Venturumque Jovem paucis promittere nam-
mis.

Cureti genitor noverat Uranius.
In prolem dilata ruunt perjuria patris,
Et pœnam merito filius ore luit.
Nam spurcos avidæ lambit meretricis hiatus,
Consumens luxu, flagitiiisque domum.
Et quas fallacis collegit lingua parentis;
Has eadem nati lingua refundit opes.

In eundem.

SI tua, Cureti, penitus cognoscere quæris
Sidera, patre tuo certius ipse loquar.
Quod furis, adversi dedit inclementia Martis:
Quod procul à Musis, debilis Arcas erat:
Quod turpem pateris jam cano podice morbum,
Femmineis signis Luna, Venusque fuit.
Attrivit Saturnus opes. hoc prorsus in uno
Hæreo, quæ cunnum lambere causa facit.

In Jacobum, Magistrum equitum.

PER cineres Pauli, per cani limina Petri,
Ne laceres versus, dux Jacobe, meos:
Sic tua pro clypeo sustentet pectora Thomas,
Et comes ad bellum Bartholomæus eat:
Sic ope sanctorum non barbarus irruat Alpes:
Sic tibi det vires tanta Susanna suas.
Sic quicumque ferox gelidum tranaverit Istrum.
Mergatur: volucrescu Pharaonis equi:
Sic Geticæ ultrix feriat rhomphæa catervas,
Romanaque regat prospera Teda manus:
Sic tibi det magnum moriens conviva triumphum
Atque tuam vincat dolia fusa sitim:
Sic nunquam hostili maculetur sanguine dextra.
Ne laceres versus, dux Jacobe, meos.

Rimanti telum ira facit.

IN jaculum quodcumq; gerit dementia mutat.
Omnibus armatur rabies pro cuspidæ fœtri.
Conda volant, dum dextra ferrox in vulnera sequit.
Protelogeritur, quidquid suggesserit ira.

In Podagram.

QUætibicum pedibus ratio? quid carmina
culpæ?
Scandere qui nescis, versiculos laceras.
Claudicat hic versus, hæc, inquit, syllaba nutat.
Atque nihil prorsus stare putat podager.

De Theodoro, & Hadriano.

MALLIUS indulget somno noctesq; diesq;
Infomnis Pharius sacra, profana rapit.
Omnibus hoc, Itala gentes, exposcite vocis.
Mallius ut vigilet, dormiat ut Pharius.

Ad Æternalem.

QUIDQUIS Castallo de gurgite Phœbus
anhelat,
Quidquid fatidico mugit cortina recessu,
Carmina sunt: sed verba negant communia Musæ.
Carmina sola loquor. sic me meus implet Apollo.

Ad Maximum, qui me misit.

DULCIA dona mihi tu mittis, Maxime, semper,
Est quidquid mittis, mella putare decet.

De Lucifia; Fragmentum.

HORRET apex capitis: medio fera lumina sur-
gunt
Vertice. cognatus dorso durefcit a mictus.
Armavit natura cutem, dumique rubentes
Cupidibus parvis multos acueret rubores.

De Calneis Quintianis.

FOntibus in liquidis paulam requiesce, viato,
Atque tuum rursus carpe refectus iter:
Lympharum dominum nimirum miraberis, hospes,
Inter dura viz balnea qui posuit.

Descriptio Portus Smyrnenfis.

URbs in conspectu montana cacumina velat,
Tranquillo prætenta mari, ducentia portum
Cornua pacatas remouent Aquilonibus undas,
Hic exarmatum terris cingentibus æquor
Clauditur, & placidam discit seruire quietem,

Est in conspectu longè locus.

ESe procul ingenti regio summota recessu
Insula, quæ resides fluctus mitelcere cogit,
In longum producta latus; fracta; que per undas
Ardua tranquillo curvantur brachia portu.

De Quadriga marmorea.

Quis dedit innumeros uno de marmore vul-
tus?
Surgit in aurigam currus, paribusque lupatis
Unanimes frenantur equi quos forma dircmie,
Materies cognata tenet, discrimine nullo.
Vir redit in currum: docuntur ab axe iugales:
Ex alio se quisque facit, quæ tanta potestas:
Una silex tot membra ligat, ductusque per artem
Mons patiens ferri varios mutatur in artus.

Fragmentum.

Sordidus ex humeris nodò dependet amictus,
Exercentur equis, & colla comantia pectunt,

De paupere amante.

Paupertas me saxa domat, dirisque Cupido.
Sed toleranda famem, non tolerandus amor.

De eodem.

Esuriens pauper telis incendor amoris.
Inter utrumque malum diligo pauperiem.

In sepulchrum Speciosa.

Pulchris stare diu Parcarum lege negatur,
Magna repente ruunt summa cadunt subito.
Hic formosa jace. Veneris sortita figuram,
Egregiumque decus inuidiam meruit.

De Birro Castoreo.

Nominis umbra manet veteris, nam dicere
Birrum,
* Si Callor niteat, Castoreum nequeo. *
Sex emptus solidis, quid sit, jam scire potestis,
Si mihi nulla fides, credite vel pretio.

CARMEN PASCHALE.

Christe potens rerum redeuntis conditor ævi,
Vox summi, sensusque Dei, quem fudit ab alta
Mente Pater: tantique dedit consortia regni.
Impia qui nostræ domuisti crimina vitæ,
Passus corporea mundi vestire figura,
Affixique palam populos, hominæque lateri:
Quemque utero Inclusum Mariæ, mox numine viso
Virginei tumuere sinus, innuataque Mater
Arcano stupuit compleri viscera partu,
Autorem partitura suum, mortalia corda
Artificem texere poli, mundique repertor
Pars fuit humani generis, latuitque sub uno
Pectore, qui totum late complectitur orbem;
Et, qui non spatios terræ, non æquoris unda,
Non capitur celo, paruos confluit in arua;
Quin & supplicii nomen; nexulque subisti,
Ut nos subitiperes læto, mortemque fugares
Morte tua; mox ætherias euedi in auras,
Purgata repetis latum tellure parentem.
Augullum foceas, festis ut sæpe diebus
Annua sinceræ celebret jejunia facti.

Eis τὸν Σωτῆρα .

Ἄ πωδὲ δ' αὖτ' ἴδ' ἐσθλὰ ἄδ' ἴνα φηδ' ἴσται .
 Ἐμβέβαιοι κίρμιοι παλιν ἔσονται τέρων ,
 Χερσὶ διαβήτων βίη κωφίη τεύχῃ ,
 Πατὴρ δ' ἀσημάτων Θεὸς ἀπρόσσητοι εὐνῆ ,
 Ὁ γὰρ ἄνα μισσηῶν τινάσθ' ἱερὰ μὲν ἔσται ,
 Καί γινω αὐτὸ πένθος ἀμυφάβητοι ἰμεσάων
 Σπύρας ἀσπρίης γαυρὸς ἐπρόφορα ἴσται ,
 Ὁ γὰρ εὐδ' ἄνω κενῶν Ἰσθμῶν μακρῶν ,
 Ἀδ' ἄνω ἀμυφάβητος ἐφ' ἰσθμῶν ὄχη .
 Ἀ γὰρ κενῶν ἀπρόσσητοι εὐνῆ ἀπρόσσητοι
 Γλαυφὶ παρρησίου Θεὸς ἀπρόσσητοι ἴμμη .
 Φυρὶ βίη , εὐνῆ μισσηῶν ἀπρόσσητοι ἴσται .
 Eis τὸν διαπύρην Χερσὶν .
 Ἀπρὸ τῆς πολλῆς , παλατιῆς , νύκτος .
 Ἀσπὶ δ' ἄν' ἀπρὸ τῆς , ἴσται , ἴσται Χερσὶ
 Ἀδ' ἀπρὸ τῆς πατὴρ ἐπ' ὁ μύχρον , πᾶματα ἔμμη .

Laud Christi.

PROBUS vera Dei cunctisque antiquior annis .
 Nunc genitus , qui seper eras . Incisq; repertor
 Ante tuæ , matrisque parens : quem misit ab astris
 Equævus Genitor , verbiq; in semina futum
 Virgineos habitare sinus , & corporis archi
 Jussit inire vias , parvæq; in sede morari :
 Quem sedes non ulla capit , qui lumine primo
 Vidisti quidquid mundo nascente crearas .
 Ipse opifex , opus ipse sui , dignatus iniquas
 Ætatis sentire vices , & corporis hujus
 Dissimiles perferre modos , hominemque sibi
 Ut possis monstrare Deum , ne lubricus error ,
 Et decepta diu varii sollicita mundi
 Pectora tam multis sinceret mortalia sacris
 Autorem nescire suum . te conficis partus
 Mater , & ætonitæ pecudum sensere timores
 Te nova sollicito lustrantes sidera visum
 In cælo videre prius , lumenq; lecuti ,
 Invenere Magi , tu noxia pectora solvis ,
 Elapsæque animas in corpora fœdora reducis ,
 Et vitam remeare jubes . tu lege recepti
 Muneris , ad Manes penetras , mortisque latebras
 Immortalis adis . nasci tibi nam fuit uni
 Principium , finisque mori : sed nocte refusa ,

In cælum , Patremque redis , rursusq; perenni
 Ordine purgatis admisis contagia terris .
 Tu solus , Patrifq; comes : tu Spiritus insons ,
 Et toties unus , triplicique in nomine simplex ,
 Quid , nisi pro cunctis , aliud ? quis credere possit ,
 Te potuisse mori , poteratq; reddere vitam ?

Miracula Christi.

ANGELUS alloquitur Mariam , quo præficia
 verbo
 Concipiat , salva virginitate , Deum .
 Dant tibi Chaldaei prænuntia munera Reges ,
 Myrrham homo , rex aurum , suscipe thura Deus .
 Permutat lymphas in vina liquentia Christus ;
 Quo primum lacto se probat esse Deum .
 Quinq; explent panes , pisces duo , millia quinque
 Et Deus ex parvo plus superesse jubet .
 Editus ex utero cæcus nova lumina sentit ,
 Et stupet ignotum se meruisse diem .
 Lazarus et tumulo , Christo inclamante , refurgit ;
 Et dura mortis lex resoluta perit .
 Nutantæ quatit unda Petrum : cui Christus in alto
 Et dextra gressus firmat , & ore fidem .
 Eranguis Christi contingit semina vestem ;
 Stat cruor in venis : sit medicina fides .
 Jussus post multos graditur paralyticus annos ,
 Mirandum , lætæ portior ipse sui .

In Sirenas .

DULCE malum pelago Siren , volucresq; puella
 Scyllæos inter fremitus , avidaq; Charybdin
 Musica saxa iretis habitabant dulcicia monstra .
 Elanda pericla maris ; terror quoque gratus in
 undis .
 Delatis licet huc inçumberet aura carinis ,
 Implessentque sinus venti de puppe ferentes ,
 Fiebat vox una ratem : nec tendere certum
 Delectabat iter reditus , odiumque juvabat .
 Nec dolor ulluserat . mortè dabat ipsa voluptas .

ANONYMI POETÆ

L A U D E S
H E R C U L I S .

PLANTIDUM columen, cujus Parnassia magnæ
Nūmine templæ sonant, læto, præcor, hæc
age, Phœbe,
Te conjunge choro: penetralia sanctæ sororum,
Et nova Castalios latice per rura petentem
Hippocrenæ quæ viduorem insilire fontem
Mefacinas; tuâ non nunc novus advena turbam
Ingredior, laurosq; gerens: & florea fertis
Tempora vindicta tuis, doctorum munera vacum.
Testor adhuc veteres quamvis defuētus honores;
Alcides mihi carmen erit: germana Tonantis
Progenies: dignus credi post viscera Numen,
Semper oh immensos invicti roboris æffus.
Nec nasci potuisse vacat: nam lucis in ipsis,
Inclyte, principiis, tardo vix eductus ortu
Fecisti de patre fidem: sed cur mihi lentis
Ludis adhuc Cyrreæ modis, tenerumq; resurgens
Luxuriante leves impellis pollice chordas?
Pone habitum, quo mollis amas: & frondis amara
Lingue nemos, molliq; exutis tempora lauro
Populeæ mecum carmen ludare sub umbra.
Jam grave plus etiam, quam ventris tempora
vellent;

Alcmenam tendebat onus, sed regia Juno
Impedit, & partus prohibet, natique vetabar,
Ut metus ipse Deum monstraret, nec vivida cæli
Semina mortales partum sentire latebras.
Nec possunt sufferre moras, datur inde inverere
Materies, gravibusq; oditis augmenta ministrat,
Quod vincî cœpisse pudet, non improba binos
In tua membra jubet, dum nascens, ire dracones.
Incumbunt celeres illi squamosaq; iussus
Armat colla furor: nec quamvis maxima tracin
Tardantur ipsis, sequitur pars cætera pectus.
Trifidis Tartarea vibratur sibilis aura.
Morte rubent oculi, trifidusq; horrentia linguis

Ora

LAUDES HERCULIS. 259

Ora sonant, nigrumq; siemens levat ira venenum,
Quid nunc invisitis fraudes innectere fatis
Cælicolum Regina; juvat? cur obicis angues?
Cur parvo geminos? anne unum posse necari
Jam strato Penthone fimes? licet: omnia mundi
Monstra voces, ipsamq; arces serpentibus
Hydræ,
Descendit natura Deum, patremque probabit,
Quod non vis consistere, Jovem, jamq; irrita tetra
Iusta parent implere æ angues, miserique furor.
In tua loraument, cernit tua membra petentes
Horrelicque patens, nūmenque ignara creasit
Mortali pietate timet. Nil sancta superba
Pellicis infidias celo modo freta tremisse as,
Neve hæc monstra tibi faciant, Alcmenæ, pavore,
Sic mater potes esse Dei: Jam tolle ferenum
Leta animum, tantoq; libens hæc adspice vultu,
Ut deceat gemisse Jovem, deponere timorem
Indignum partu, natumque exemplar habebas.
Cui metuis, nil ipse timet, nam nūmo te scio
Ridebas tu, Dive, tæceque, animo moleve superbas
De genitore terens, vultique optulimus orbis
Gaudere tanto jam tum metuisse novercam
Corripis exiguis moxq; auda guttura palmis
Ex quamvis teneris, cogens in brachia pondus
Corripis, illidens preñstos tollere dracones,
Effrat æthereum quantum vultu orbis in axem
Latoidas, veteisque probet sua fabula Divos,
Quod Delo Jam stare licet, non æqua laborum
Gloria, nec parili serpentes forte necarant,
Illi unum ferro: geminos hic infermis, & unus
His cæptis non ulla parat cunabula partus
Diva tibi, sed cum totis jam bruma rigeret
Imbribus, & solidis hæreret flumina lymphis,
Nudum prægelidus durando firmat in undis,
Utque rudis primo tentasti roboris gressus,
Frondoisæ deserta vagus penetralia silvæ
Secura jam matre petis, reliq;ue tremendissimæ
Ludis, & ætherias adducto deicaxeræ,
Aut funda violente eras, noctemq; sub æstis
Exigis, & puram fractis bibis amibus undam,
Immanem interea Nemææ per lustræ leonem
Ipsa Chimæra cietum de gente novæca
In tua depastis armabat vota juvenis,

Auge.

Augebatque fero vires rabieque iuvabat.
 Naturam minus esse putans. heu quanta virorum
 Fœdera! quam multos stravit cum dentibus apros!
 Non illum magnæ viduas montibus urbes
 Armorum fregerè misis, Martique domando
 Affluctas mori fudit graviore catervas.
 Nunc gravis Euryllheus (nam, te quocumque
 levaris,

Impertum duri voluit sufferre tyranni,
 Sic mundo fortuna favens) hunc iterare leto
 Imperat. Ac nullum virtus recitanda per ævum,
 Dianaque sideros post membra intrate recessus
 Possè mori quàm vile putat: namq; impiger ultro
 Vadis & immensæ scrutatus devia silvæ
 In nova sanguineos armantem vulnera rictus,

Admonita feritate juba, visuque cruentus
 Excussis movet arma toris, dubiumque, residens
 Infremit, invadistrepidum, solisque lacertis
 Grandia corripienteliso guttura morsu.
 Imbellem fractis prosterens faucibus hostem,
 Tunc & flavicomis radiantia tergora villis,
 Cecu spoliū fuso victor rapis. emicat omnis
 In laudes mox turba tuas, longoque relicta
 Currit in arva metu, juvat ire, & libera rora.
 Defensosque videre locos, silvamque luventis
 Jam facilem, & nullis resonantes ssetibus agros.

Mœnialium petis inde nemus, fletusque colonis
 Arcadiam, & steriles raro jam robore silvas.
 Namq; hic immensa membrorum mole cruentus
 Indomitus regnabat aper, soloque tremendus
 Corpore lunatis fundebat dentibus ornos,
 Sternebatque suos lugentia rura colonos.
 Horrebant trifidis nigrantia corpora setis,
 Duratosque arnos scopulis, totoque per artus
 Difficilis potuisse mori. non spicula in illum,
 Nodosumque rapis* gravazo pondere robur.
 Armati viduatur honos, nec vulnera virtus
 Exemplò tibi facta timet. Jamque arrapis ultro
 Spumantem, cogisque diem losferre tuendo,
 Atque supinato mirantem lumine vinci
 Fama celer toto victorem sparferat orbe,
 Auxiliumque Dei poscebat Creta cruento

Vidua

Vidua malo. taurus medianam fidere Lunæ
 Progenitus Diæ Jovis possederat arva.
 Fulmen ab ore venit, flammisque furentibus
 ardet

Spiritus, & terram, non cœli flamma perurit,
 Sed flatus monstri. * dextro jam Siria cessent
 Sidera, Solque licet elaciali frigore victus
 Abstrusum mundo claudat jubar, aurea condens
 Lamina, & ignis suo stupefactus in orbe tepescat.
 Æltus habet Crecaam. pereunt silvæque, lacusque
 Graminaque, & fontes sacri, montesque perurit
 Flamma ferrox. Idam Superis spectantibus ignis
 Dissipat, & magno cunabula grata Tonanti
 Igne suum monstrum, si fas est dicere, vincit.
 Tandem fama celer Didæa ad littora magnum
 Duxerat Alciden, cum Taurum dira mirantem
 Excipit, & saxum cornu, flammæque vomentem
 Corripit, atque artus constringens fortibus ulnis
 Ignisfluos flatus, animamque in pectore clausit.

* * * *

F I N I S.

